Published by BYELORUSSIAN-AMERICAN ASSOCIATION, Inc., U. S. A. and BYELORUSSIAN CANADIAN ALLIANCE

Беларус

ЦАНА — PRICE 50 ¢

Address: BIELARUS 166-34 Gothic Drive, Jamaica, N. Y. 11432.

ЧАСАПІС БЕЛАРУСАЎ ПАЎНОЧНАЕ АМЭРЫКІ BIELARUS — BYELORUSSIAN NEWSPAPER OF NORTH AMERICA

Год XVI. № 96-97 | Сакавік-Красавік 1965 | NEW YORK — TORONTO | March–April | Vol. XVI. № 96-97

У СЭНАЦЕ ЗША

МАЛІТВА

Яго Высокапраасьвяшчэнства Архіяпіскапа БАПЦарквы Васіля прачытаная 15 сакавіка сёлета ў Сэнаце ЗША з нагоды 47-ых угодкаў абвешчаньня Незалежнасьці Беларусі

У імя Айца, і Сына, і Сьвятога Духа. Усемагутны Божа, Ойча наш Нябесны! Мы, дзеці Твае, нізка сьхіляем галовы свае перад Табою й прыносім Табе нашую глыбокую падзяку за ўсе багаславенствы, якімі Ты так шчодра абдарыў Амэрыку й ейны народ.

Госпадзі, Спасе наш! Мы горача просім помачы Твае, каб дух мудрасьці, моцы й любові стала кіраваў любым Прэзыдэнтам Задзіночаных Штатаў Амэрыкі; шчодра абдарыў Тваёю мудрасьцю й сілаю гэтую слаўную ўстанову — пашаны годны Сэнат Задзіночаных Штатаў Амэрыкі, гэтую цьвярдыню супакою, справядлівасьці й свабоды. Міласэрны Божа! Мы просім Ласкі Твае для душаў усіх нашых гэрояўвояў, што палі на полі бою, а таксама для незьлічоных абаронцаў свабоды ўва ўсім сьвеце, іхны супакой ў Валодарстве вечнае Славы Твае ў Нябёсах.

Прадвечны Божа, Спасе наш! Мы горача молім Цябе сяньня: пашлі Тваю Боскую Ласку й апеку Беларускаму Народу, які 47 год таму абвесьціў Незалежнасьць свае Беларускае Народнае Рэспублікі, і які праз увесь гэты час ня перастаў змагацца за сваё вызваленьне зь няволі бязбожных тыранаў, зь цьвёрдаю надзеяй, што з Божай дапамогі ён будзе цешыцца тою воляю й свабодай, якія зьяўляюцца асноваю жыцьця ў Задзіночаных Штатах Амэрыкі. Мы молімся сяньня, каб дабрадзействы свабоды, якія прыносіць дэмакратычны лад усяму вольнаму сьвету, паслужылі добрым прыкладам і заахвочаньнем Беларускаму Народу, бо надзея на вечную свабоду ня згасла сярод яго, але, як сьветач, гарыць у глыбінях ягоных сэрцаў зь непахіснаю навагаю стацца сябрам сям'і свабодных і Богу верных народаў усяго сьвету.

Мы хілім у пакоры галовы свае перад Табою, Божа й Спасе наш, і зь вераю молім Цябе: прымі гэтую Малітву нашую, багаславі Задзіночаныя Штаты Амэрыкі й нашую Маці-Беларусь!

Няхай цудоўнае імя Тваё, Божа й Спасе наш, пануе й зьзяе ў сэрцах нашых, і будзе багаслаўленае цяпер і навекі вечныя. Амін!

Гэтай Малітвай Архіяпіскап Васіль адкрыў Сэсію Сэнату. Уладыку прадставіў Сэнату сам Віцэ-Прэзыдэнт ЗША Губэрт Г. Гамфры ды зьвярнуўся із словамі, што Малітва будзе прачытаная з нагоды 47-ых угодкаў Абвешчаньня Незалежнасьці Беларусі. Усе сэнатары выслухалі Малітву стоячы.

Малітву й Дэлегацыю ў Сэнат арганізавала, як і мінулымі гадамі, Галоўная Управа Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня, а пасярэднічаў ёй і палагоджваў усякія партэбныя фармальнасьці шчыры наш прыяцель сэнатар ад штату Нью Ёрк Якуб К. Джэвітс. Апрача Уладыкі Васіля, беларуская дэлегацыя складалася зь віцэ-старшыні Галоўнай Управы БАЗА Міхася Тулейкі, сябры Галоўнай Управы БАЗА Франціша Бартуля й беларускага навуковага працаўніка, што жыве ў Вашынгтоне, д-ра Барыса Кіта.

Абавязкам кажнага Беларуса падтрымаць грашова собскую газэту „Беларуса"

ДЗЕНЬ НЕЗАЛЕЖНАСЬЦІ БЕЛАРУСІ У ВОЛЬНЫМ СЬВЕЦЕ

Архіяпіскап БАПЦарквы Васіль і Віцэ-Прэзыдэнт ЗША Губэрт Г. Гамфры пасьля малітвы ў Сэнаце

У ВІЦЭ-ПРЭЗЫДЭНТА ЗША

Пасьля Малітвы сябры Дэлегацыі нейкі час прысутнічалі на сэсіі Сэнату, пасьля чаго іх запрасіў у свой службовы кабінэт Віцэ-Прэзыдэнт ЗША Губэрт Г. Гамфры й меў зь ёй паўгадзінную прыязную гутарку, у якой выказаў шчырую сымпатыю да Беларускага Народу й ягоных нацыянальна-вызвольных імкненьняў. Да свайго выбару на віцэ-прэзыдэнта, ён працаваў сябрам Сэнацкай Камісіі Замежных дачыненьняў, а таму добра абзнаёмлены з праблемаю паняволеных народаў.

Пасьлей зьявіліся ў кабінэт Віцэ-Прэзыдэнта лідэр Дэмакратычнай Фракцыі Сэнату сэнатар із штату Монтана Майк Мансфілд, лідэр Рэспубліканскай Фракцыі — сэнатар із штату Ілліноўс Эвэрэст К. Дыркcэн і ўспомнены сэнатар Якуб К. Джэвітс. Зь імі таксама адбылася кароткая гутарка. У часе аўдыенцыі было зроблена цэлы рад сунольных фотаздымкаў. Пасьля аўдыенцыі сэнатар Джэвітс запрасіў быў Беларускую Дэлегацыю на абед, у часе якога ён бліжэй пазнаёміўся з нацыянальнымі праблемамі й дзейнасьцяй беларускай эміграцыі ў Амэрыцы.

скай Эміграцыі з нагоды ўгодкаў 25 Сакавіка.

САКАВІКОВАЯ АКАДЭМІЯ У НЬЮ ЁРКУ

Урачыстая Акадэмія з нагоды ўгодкаў Беларускай Незалежнасьці адбылася ў залі гатэлю „Білтмор" у Нью Ёрку ў нядзелю 21 сакавіка. Акадэмію зладзілі супольна Галоўная Управа БАЗА, Управа БАЗА Акругі Нью Ёрк і Управа БАЗА Аддзелу ў Нью Джэрзі.

Перад Акадэміяй а 10-ай гадзіне раніцы ў катэдральным саборы БАПЦарквы імя сьв. Кірылы Тураўскага ў Брукліне адбылася ўрачыстая Абедня й Малебен, адслужаныя Уладыкам Васілём у суслужэньні а. Р. Абрамскага. Падчас Службы Уладыка Васіль сказаў глыбока патрыятычнае казаньне.

Акадэмія пачалася а 3-яй гадзіне папаўдні амэрыканскім нацыянальным гімнам, выкананым солё сп-няй Лізай Маркоўскай пад акампаніямэнт на фартапіяне праф. Э. Зубковіч.

Акадэмію адкрыў старшыня Галоўнай Управы БАЗА д-р Ст. Станкевіч, які сказаў даўжэйшую прамову ў англельскай і беларускай мове.

Пасьля гэтага д-р Ст. Станкевіч прадставіў прысутным кангрэсмэна з Дэмакратычнай партыі ад штату Нью Джэрзі Паўла Дж. Крэбса.

На трыбуну ўзыйшоў кангрэсмэн Крэбс. У сваёй гарачай прамове ён выказаў шчырую сымпатыю да Беларусаў і добрае веданьне беларускай нацыянальна-вызвольнай справы. Ён паінфармаваў, што паходзіць з работніцкага асяродзьдзя, увесь час быў актыўным у работніцкім руху Амэрыкі ды быў адным із закладнікаў работніцкіх прафсаюзаў у Амэрыцы. Ён адцеміў, што ў Устаўных Граматах Рады Беларускай Народнай Рэспублікі былі ўжо замацаваныя грамадзянскія правы й вольнасьці, за якія ён у тым-жа 1918 годзе змагаўся для амэрыканскіх работнікаў. „Беларускі народ, які быў здольны й дасьпелы ўжо ў 1918 годзе праклямаваць такія дэмакратычныя правы й вольнасьці, не памрэ, а здабудзе сваю незалежнасьць", — закончыў сваю прамову кангрэсмэн Крэбс.

Пасьля гэтага сп. Франк Романо прачытаў Праклямацыю губэрнатара штату Нью Ёрк Нэльсана А. Рокфэлера пра абвешчаньне дня 25 сакавіка сёлета Днём Незалежнасьці Беларусі ў гэтым штаце. Такія-ж праклямацыі былі зачытаныя ад губэрнатара штату Пэнсыльвэніі Вільяма В. Скрэнтона й губэрнатара штату Нью Джэрзі Рычарда Дж. Гюса ды мэра гораду Нью Бранcьвік Чэстара Паўлюса.

Далей выступіў з кароткай прамовай віцэ-прэзыдэнт Рады БНР Антон Адамовіч. Ён перадаў прывітаньне ад Прэзыдэнта Рады БНР Міколы Абрамчыка, які меўся прыехаць у гэты час у Нью Ёрк і асабіста выступіць на Акадэміі. Але неадкладныя справы ў Лізе Вызваленьня Народаў СССР (Парыскага Блёку), у якой прэз. Абрамчык старшыням, затрымалі яго ў Парыжы. Сп. Адамовіч прачытаў Зварот Прэзыдэнта Абрамчыка да Беларускай Эміграцыі з нагоды ўгодкаў 25 Сакавіка.

У далейшым ходзе праграмы Акадэміі быў праслуханы цікавы даклад інж. Мікалая Гарошкі, у якім былі глыбака закранутыя гістарычныя й палітычныя аспэкты беларускага незалежніцкага руху.

Пасьля гэтага выступалі з прывітальнымі прамовамі прадстаўнікі нацыянальных цэнтраў паняволеных бальшавізмам народаў. Першым узяў слова праф. І. Палівода ад імя Украінскай Нацыянальнай Рады й асабіста ад Прэзыдэнта УНРады Сьцяпана Вытвіцкага. Тады прамаўлялі сп. Алексіс Чэнкэлі — ад Грузінскага Задзіночаньня ў Амэрыцы, д-р Бэрды Мурат — ад Туркестанскага Нацыянальнага Цэнтру й Туркестанска-Амэрыканскага Задзіночаньня, сп. Сідар Гашонія — старшыня Амэрыканскай Рады Незалежнасьці Грузіі й прадстаўнік польскага грамадзтва ў Нью Ёрку праф. д-р Гэнрык Лівач.

Былі зачытаныя пісьмовыя прывітаньні ад сэнатараў ЗША: старшыні Сэнацкай Камісіі Замежных Справаў сэнатара Вільяма Фульбрайта із штату Арканзас, сэнатара Якуба Джэвітса із штату Нью Ёрк, сэнатара Эвэрэст Дырксэна — із штату Ілінойс, сэнатара Гарысона Вільямса — із штату Нью Джэрзі, сэнатара Паўла Доўгляса — із штату Ілінойс, сэнатара Робэрта Кэнэды — із штату Нью Ёрк, сэнатара Джона Вільямса — ія штату Дэлевэр і сэнатара Кліфорда Кэйз — із штату Нью Джэрзі, сэнатара Джорджа Мурфі із штату Каліфорнія.

Пісьмовыя прывітаньні прыслалі наступныя кангрэсмэны: Эдвард Патэн із штату Нью Джэрзі, Джон Дынгель — зь Мічыган, Гэнрык Гэльстоскі — зь Нью Джэрзі, Тадэуш Дульскі — зь Нью Ёрку, Джэмс Рузвэльт — зь Каліфорніі, Самуэль Фрыдль — зь Мэрылэнд, Чарлс Матыяс — з Мэрылэнд. Пётр Родыно — зь Нью Джэрзі, Клемэнт Заблоцкі — зь Вісконсін, Джон Руні — зь Нью Ёрку, Франк Гортон — зь Нью Ёрку, Карнэліюс Галягэр — зь Нью Джэрзі, Вільям Відналь — зь Нью Джэрзі, Джозэп Мініш — зь Нью Джэрзі, Франк Томпсон — зь Нью Джэрзі, Чарлс Джэльсон — зь Нью Джэрзі, Флёрэнс Двайр — зь Нью Джэрзі, Джэмс Говард — зь Нью Джэрзі, Пётр Фрэлінгаўзэр — зь Нью Джэрзі, Джон Ліндзы — зь Нью Ёрку, Вільям Рэен — зь Нью Ёрку, Эдна Кэлі — зь Нью Ёрку, Эдвард Дэрвінскі — зь Ілінойс, Боб Вільсон — з Каліфорніі, Абрагам Мальтэр — зь Нью Ёрку. Пісьмовыя прывітаньні прыслалі губэрнатар штату Нью Джэрзі Дж. Гюс і мэр гораду Нью Бранcьвік Чэстэр Паўлюс.

Былі яшчэ зачытаныя прывітальныя лісты й тэлеграмы ад сп. Васіля Джэрмэні — старшыні Асамблеі Паняволеных Народаў Эўропы, Задзіночаньня Амэрыканскіх Харватаў, Казацкага Вярхоўнага Прадстаўніцтва, Згуртаваньня Беларускай Моладзі Амэрыкі, Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня ў Мічыган, Задзіночаньня Беларусаў штату Ілінойс, Беларуска-Амэрыканскага Аб'еднанага Камітэту ў Клівлэнд, Задзіночаньня Беларусаў Вялікабрытаніі, Аддзелу ў Брадфорд.

Пад канец была прынятая праз акламацыі Рэзалюцыя. Гэтая Рэзалюцыя была 25 сакавіка зачытаная сэнатарам Якубам Джэвітсам на сэсіі Сэнату й надрукаваньня ў Кангрэсавым Рэкордзе. У Палаце Рэпрэзэнтантаў Рэзалюцыю зачытаў 25 сакавіка кангрэсмэн Паўль Крэбс, а 26 сакавіка — кангрэсмэн Джон Дынгель, і кажны зь іх зьмясьціў яе таксама ў Кангрэсавым Рэкордзе. Такім парадкам нашая Рэзалюцыя была надрукаваная ў Кангрэсавым Рэкордзе аж тры разы.

Напрошку былі прынятыя тэксты прывітальных тэлеграмаў Прэзыдэнту ЗША Ліндану Б. Джансану, Віцэ-Прэзыдэнту Губэрту Г. Гамфры, Прэзыдэнту Рады БНР Міколу Абрамчыку, сэнатарам, кангрэсмэнам, губэрнатарам і мэрам, якія прывіталі нас з угодкамі 25 Сакавіка або якія наагул тым ці іншым спосабам праявілі прыхільнасьць і спачуваньні Беларускаму Народу.

Акадэмію закрыў д-р Ст. Станкевіч, падзякаваўшы прысутным і ўсім тым асобам, што дапамаглі ў зладжаньні й правядзеньні сьвяткаваньня. Урачыстасьць закончылася агульным прапяяньнем беларускага нацыянальнага гімну.

Адразу пасьля Акадэміі там-жа адбыўся таварыскі Кактэйль, у часе якога Беларусы мелі добрую нагоду замацаваць свае дачыненьні з прадстаўнікамі іншанацыянальных арганізацыяў.

МАСТАЦКІЯ ВЫСТУПЛЕНЬНІ

Прамовы й даклады падчас Акадэміі былі ўдала пераплятаныя мастацкімі выступленьнямі. Гэтак ведамая беларуская сьпявачка Ліза Маркоўская прапяяла тры беларускія песьні: „Я прыйду" — на словы Янкі Купалы, музыка камп. М. Куліковіча, „Вясновы кліч" — на словы Натальлі Арсеньневай, музыка праф. Э. Зубковіч, „У садочку" — на словы Вінцука Дунін-Марцінкевіча, кампазыцыі Туранкова.

У іншым месцы Акадэміі ведамая й здольная беларуская сьпявачка Кляўдыя Яранэвіч прапяяла: „Матыната" паітальянску, музыка Леонкавалла, „Я іду дарогай" — на словы М. Клішэвіча, музыка М. Куліковіча, „Там каля млына" — народная песьня, музыка Грэчанінава, „Калыханка" — на словы Натальлі Арсеньневай, музыка прафэсара Э. Зубковіч. Да ўсіх песьняў акампаніявала праф. Э. Зубковіч.

Жывыя й захапляючыя былі двухразовыя выступленьні Танцавальнага Гуртка Згуртаваньня Беларускай Моладзі Амэрыкі пад кіраўніцтвам сп-ні Алы Орса-Романо. Былі выкананыя тры беларускія народныя танцы: „Таўкачыкі", „Крыжачок" і „Мікіта".

(Заканчэньне на 2-ой бач.)

BIELARUS
Byelorussian Newspaper of North America
Published monthly by
BYELORUSSIAN-AMERICAN ASSOCIATION, Inc.
and BYELORUSSIAN CANADIAN ALLIANCE
Address in U.S.A.: 166 — 34 Gothic Drive, Jamaica, N. Y. 11432.
Address in Canada: Byelorussian Canadian Alliance
524 St. Clarence Avenue Toronto 4, Ont.
Subscription $ 4.00 yearly.

БЕЛАРУС — Беларуская газэта Паўночнае Амэрыкі
Выходзіць месячна. **Рэдагуе Калегія.**
Выдаюць: Беларуска-Амэрыканскае Задзіночаньне
й Згуртаваньне Беларусаў Канады.
Выпіска зь перасылкаю — 4 дал. на год.

ПАСТАНОВА

Беларускага Сходу ў Нью Ёрку 21 сакавіка 1965 году, прысьвечанага 47-ым угодкам абвешчаньня незалежнасьці Беларускай Народнай Рэспублікі

Беларусы ў краёх Захаду ўважліва сочаць жыцьцё на Бацькаўшчыне ды імкнуцца ўсімі даступнымі шляхамі трымаць лучнасьць із сваім народам. Падзеі на Бацькаўшчыне сьветчаць, што ў вялікай стваральнай працы Беларускі народ намагаецца палепшыць сваю цяперашчыну, здабыць ды замацаваць лепшую будучыню. У гэтым сваім намаганьні ён мае бязумоўныя дасягненьні, аднак, і дагэтуль нязьмерныя перашкоды й хвальшывыя прынцыпы, сіламоц накінутыя народу, скоўваюць беларускае нацыянальна-дзяржаўнае будаўніцтва.

Ды ідэя дэмакратычнае свабоды й незалежнасьці, асьвячаная ахвярамі жыцьця, — у Беларускім народзе няўмірушчая, нязьнішчальная. Узьнятая Паўстаньнем 1863 году, узбагачаная й паглыбленая грамадой пісьменьнікаў - адраджэнцаў ды рэалізаваная Беларускай Нацыянальнай Рэвалюцыяй 1917-1918 гадоў, ідэя гэтая наўхільна прастуе да свайго поўнага й канчальнага завяршэньня. Яна становіць арганічную частку гістарычнага працэсу дваццатага стагодзьдзя.

Дэвіз сучаснае эпохі — дэмакратычная сувэрэннасьць. Беларусы выказалі гэты дэвіз яшчэ словамі Янкі Купалы: „Кожны народ сам сабе пан". Поўным гаспадаром у сябе, раней ці пазьней, мусіць стацца й Беларускі народ. Гэта ягонае найболыш запаветнае лятуценьне й імкненьне. Дасягненьне гэтае мэты ляжыць ня толькі ў ягоных собскіх інтарэсах, але й у інтарэсах міжнародных.

Нашыя часы, часы атомнае зброі, адзначаюцца пякучай патрэбаю міжнароднага супрацоўніцтва. Аб гэтым красамоўна сьветчыць факт існаваньня Арганізацыі Задзіночаных Нацыяў. Але міжнароднае суіснаваньне й супрацоўніцтва абапрэцца на здаровых падвалінах адно тады, калі кажны народ будзе гаварыць сам за сябе, калі суседняя дзяржава ці нацыянальнасьць ня будзе спэкуляваць чужым імём і чужымі эканамічнымі рэсурсамі, як гэта ёсьць у выпадку Беларусі, імя якое Масква выкарыстоўвае ў сваіх міжнародных маніпуляцыях і шантажох.

Дамаганьне Беларусаў — мець права гаварыць самім за сябе, гаспадарыць самым у сябе — становіць існасьць і сэнс сучасных падзеяў на Беларусі. Выяўляецца гэта асабліва навочна ў маладым пакаленьні сучаснае беларускае інтэлігенцыі—у васяродзьдзі пісьменьнікаў, мастакоў, настаўнікаў, студэнцтва. Беларускі народ празь іхныя вусны й творчыя таленты намагаецца вярнуць сабе нацыянальную гордасьць, якое быў ушчэнт пазбаўлены ў гадох сталінскага тэрору, вярнуць сваю багатую гістарычную спадчыну ды — у дадзеных абставінах — максымум эканамічнае й палітычнае свабоды — што ўсё разам і становіць аснову незалежніцкае, дэмакратычнае ідэі, увасобленае ў ідэяле Беларускае Народнае Рэспублікі.

Таму мы, удзельнікі гэтага ўрачыстага абходу 47-ых угодкаў абвешчаньня дзяржаўнае незалежнасьці Беларусі, пастанаўляем:

1. Нясупынна весьці далей намаганьні, каб у цягу нашага далейшага ўсемагчымага й неаслабнага змаганьня за Вольную й Незалежную Беларусь паказваць дасягненьні Беларускага народу ў справе разбудовы свае культуры й здабыцьця нацыянальна-дзяржаўнае незалежнасьці;

2. Выкрываць і паказваць сьвету на палітычнае, эканамічнае й духовае паняволеньне Беларусі савецка-расейскім імпэрыялізмам.

Нязгасны сьветач Беларускае Народнае Рэспублікі, абвешчанае векапомным Актам 25 сакавіка 1918 году!

Няхай жыве вольная, незалежная дэмакратычная Беларусь!

Нью Ёрк, 21 сакавіка 1965 г.

САКАВІКОВАЯ АКАДЭМІЯ У НЬЮ ЁРКУ

(Заканчэньне зь 1-ай бач.)

Былі й дзьве дэклямацыі нашых наймалодшых — вучняў беларускіх сыботніх школаў: Ніны Запруднік зь Нью Ёрку, якая прадэклямавала верш Янкі Купалы „Не пагаснуць зоркі ў небе", і Тамары Стагановіч зь Нью Брансьвіку, што прадэклямавала верш Якуба Коласа „О край родны".

Не зважаючы на тое, што ў гэтых самых гадзінах ладзілася ў Нью Ёрку сакавіковая акадэмія Беларускага Кангрэсавага Камітэту Амэрыкі, на Акадэміі, ладжанай БАЗА, было даволі шмат народу. Прыемна адзначыць, што хоць Акадэмія цягнулася роўна тры гадзіны, на залі панаваў спакой, напружаная ўвага й урачыстая атмасфэра. Зьйшліся й прыехалі на Акадэмію ня толькі із самога Нью Ёрку й Нью Брансьвіку, але таксама з бліжэйшых і далейшых аколіцаў, а навет зь іншых штатаў, як Канэктыкат, Масачусэтс, Пэнсыльванія й інш.

ВЫСТУПЛЕНЬНІ СЭНАТАРАЎ І КАНГРЭСМЭНАЎ

Галоўная Управа БАЗА загадзя была зьвярнулася да цэлага раду сяброў Амэрыканскага Кангрэсу — сэнатараў і кангрэсмэнаў, ведамых із сваёй прыхільнасьці да справы паняволеных народаў, у васаблівасьці Беларускага Народу, з просьбаю, каб яны выступілі із адмысловымі прамовамі на ўгодкі абвешчаньня Незалежнасьці Беларусі ў вабедзьвюх палатах Кангрэсу ды надрукавалі іх у „Кангрэсавым Рэкордзе" (Дзёньніку). Адначасна былі ім разасланыя патрэбныя дзеля гэтага інфармацыйна - гістарычныя матарыялы.

Вынік гэтага сёлета быў надзвычайны. Калі ў 1963 годзе з нагоды сакавіковых угодкаў было ў вабедзьвюх палатах Кангрэсу 12 прамоваў, а ў 1964 годзе — 24 прамовы, то сёлета было іх аж 38: 6 у Сэнаце й 32 у Палаце Рэпрэзэнтантаў. Яны былі сказаныя між 22 сакавіком і 1-ым красавіком але найболыш іх было ў дзень 25 сакавіка — аж 27 прамоваў. Тэксты ўсіх гэтых прамоваў, у бальшыні поўнасьцяй, а некаторыя з малымі скарачэньнямі друкуем у ангельскім арыгінале ў гэтым нумары нашай газэты паводля „Кангрэсавага Рэкорду".

Апрача гэтага, прынятая на ўрачыстай Акадэміі ў Нью Ёрку з нагоды ўгодкаў абвешчаньня Незалежнасьці Беларусі Рэзалюцыя была ў гэты-ж дзень прачытаная ў Сэнаце сэнатарам Якубам Джэвітсам і двойчы ў Палаце Рэпрэзэнтантаў кагрэсмэнам Паўлам Крэбсам і кангрэсмэнам Джонам Дынгелям. Таксама і ў „Кангрэсавым Рэкордзе" Рэзалюцыя гэтая была надрукаваная аж тры разы.

Гэткім парадкам, сэсіі ў вабедзьвюх палатах Кангрэсу ў дзень 25 сакавіка сёлета фактычна выліліся ў магутную маніфэстацыю прыязьні да Беларускага Народу й сталіся зычлівым актам маральнага й палітычнага падрыманьня ягоных нацыянальна-вызвольных імкненьняў.

ВЕРЫМ У НАШ НАРОД

(Скарочаны тэкст прамовы д-ра Ст. Станкевіча на Акадэміі ў 47-ыя ўгодкі Акту 25 Сакавіка, ладжанай 21 сакавіка 1965 г. у Нью Ёрку)

Сяньняшнія ўгодкі абвешчаньня дзяржаўнай незалежнасьці Беларусі даюць добрую нагоду коратка зірнуць на тыя шляхі, што прывялі да векапомнага Сакавіковага Акту. Яны даюць таксама нагоду адзначыць і далейшыя шляхі нашага нацыянальна - вызвольнага змаганьня, што разгортвалася й разгортваецца на аснове ідэяў, на якіх быў пабудаваны Акт 25 Сакавіка.

Найвялікшай гістарычнай трагэдыяй Беларускага народу быў ягоны адрыў ад традыцыяў нашага незалежнага йснаваньня ў эпоху задзіночанага беларускага гаспадарства — Вялікага Княства Літоўскага, калі беларускі народ тварыў наймагутнейшую палітычную, мілітарную й культурную сілу на ўсходзе Эўропы. Гэта была эпоха, аб якой Янка Купала пісаў:

Буйным жыцьцём усё чыста кіпела,
Слава далёка за мора ішла.
Ворага кожны за плечы браў сьмела,
Цемра чужынцаў ня страшнай была.

Панам быў дома і слаўным за домам
Мой патаптаны сягоньня народ;
Змог ён ня толькі знаць штукі з заломам, —
Роднаму слову ўмеў кніжны даць ход.

Працэс адрыву ад нацыянальных традыцыяў мінуўшчыны поўнасьцяй завяршыўся пасьля таго, калі ў канцы XVIII стг. Беларусь апынулася ў складзе Расейскай імпэрыі. Царскі ўрад паставіў быў сабе за мэту поўнасьцяй зрусыфікаваць Беларусь. Але зрусыфікаваць пры дапамозе адно царскай Расеі ўласьцівых мерапрыёмстваў, як цемра, усеагульная адсталасьць і матарыяльная галіта. У выніку гэтага, паводля статыстыкі 1897 году, звыш 77% жыхарства Беларусі было няпісьменным, у Беларусі не асталося аніводнай вышэйшай навучальнай установы, была забароненая беларуская мова ў публічным жыцьці й у друку. Аб эканамічнай адсталасьці краю можа найлепей светчыць факт, што бадай адзінай тыповай індустрыяй у Беларусі была кузьня, млын ды бровар.

Гэтымі нялюдзкімі мераврыёмствамі царскі ўрад дасягнуў свайго: ужо ў XIX стг. беларускі народ ня толькі забыўся аб сваёй нацыянальнай велічы й славе ў мінуўшчыні, але й наагул стаўся нацыянальна нясьведамай этнаграфічнай масай.

І калі ў тым-жа XIX стг. паволі пачынаецца нацыянальна-культурнае адраджэньне, дык яно не магло ўжо жывіцца жыватворнымі сокамі слаўнай мінуўшчыны народу. Навет старая беларуская літаратурная мова, дзяржаўная мова Вялікага Княства Літоўскага была поўнасьцяй забытая. Такім парадкам, беларускае нацыянальнае адраджэньне, замiж разьвівацца на базе нацыянальнай спадчыны мінуўшчыны, было змушанае тварыць усе свае нацыянальныя каштоўнасьці ад самага пачатку. Таму працэс гэтага адраджэньня на працягу ўсяго XIX і пачатку XX стг. быў вельмі павольны, звужаны й няпоўны.

Але вось прыходзіць слаўная нашаніўская пара. Трывала яна ўсяго дзевяць год, але паводля свайго зьместу й значаньня яна роўная цэлай эпосе. Нашаніўскае адраджэнства, што выдала такіх волатаў беларускага мастацкага слова, як Янка Купала, Якуб Колас і Максім Багдановіч, дастаткова паказала, што народ не памёр, што ён захаваў у сабе вялікія й нязьнішчальныя духовыя сілы. На працягу Першае Сусьветнае вайны, асабліва ў ейнай канчатковай фазе нацыянальна-адраджэнскія ідэі ўжо нагэтульні ўзмоцніліся й сканкрэтызаваліся, што й прывялі да Акту 25 сакавіка 1918 году.

Акт 25 Сакавіка ня быў нямецкай інтрыгай, як цьвердзіць яшчэ й сяньня бальшавіцкая прапаганда. Ён таксама ня быў справай адно жменькі энтузіястычных інтэлігентаў, як цьвердзяць іншыя няпрыяцелі беларускае незалежнасьці. Наадварот, Акт 25 Сакавіка быў свабодным выяўленьнем волі й імкненьняў Беларускага народу. Незалежнасьць Беларусі была абвешчаная Радай Беларускай Народнай Рэспублікі, якую паклікаў скліканы на дэмакратычных асновах у канцы 1917 году Першы Усебеларускі Кангрэс і якой перадаў усе свае паўнамоцтвы. Вось у гэтым ідэйная й палітычная сіла Сакавіковага Акту.

Не зважаючы на тое, што пастановы Акту 25 Сакавіка не маглі быць ужыцьцёўленыя, ягоныя ідэі будуць у далейшым ходзе гісторыі заплодніваць і ажыўляць усе беларускія нацыянальныя працэсы. У згодзе з гэтымі ідэямі разгарнулася ў дваццатых гадох нязвычайна шырокая нацыянальная дзейнасьць у падсавецкай Беларусі. Але гэтая дзейнасьць у пачатку трыццатых гадоў была раптоўна спыненая жахлівым сталінскім тэрорам. На працягу ўсіх трыццатых гадоў была фізычна зьнішчаная або ізаляваная ня толькі амаль уся нацыянальная інтэлігенцыя, але й наагул увесь нацыянальны актыў. З усіх дзялянак народнага жыцьця быў выхалашчаны ўвесь нацыянальны зьмест. З нацыянальных азнакаў народу была адно часткова й адно дзеля прапагандава-паказных мэтаў дапушчаная зрусыфікаваная й далей русыфікаваная беларуская мова. Здавалася, што чаго ня здолеў даканаць царскі ўрад на працягу звыш аднаго стагодзьдзя, Сталін даканаў на працягу ўсяго ад-

(Заканчэньне на 3-яй бач.)

PROCLAMATION

State of New York
Executive Chamber

In 1917, the first all-Byelorussian Congress convened in Minsk. The assembly was attacked and dispersed by the Red Army. Later, on March 25, 1918, the Council of the Byelorussian Democratic Republic proclaimed independence. Their independence was short-lived.

The people in Byelorussia today are subjected to the same oppression as the other captive nations, looking toward a day when the conqueror's yoke can be thrown off, and with their brothers who live among us, they can breathe the dignifying air of freedom. It is altogether fitting and proper that we extend our sympathetic support.

NOW, THEREFORE, I, Nelson A. Rockefeller, Governor of the State of New York, do hereby proclaim March 25, 1965, as

BYELORUSSIAN INDEPENDENCE DAY

in New York State.

G I V E N under my hand and the Privy Seal of the State at the Capitol in the City of Albany this third day of March in the year of our Lord one thousand nine hundred and sixty-five.

BY THE GOVERNOR

Secretary to the Governor

COMMONWEALTH OF PENNSYLVANIA
GOVERNOR'S OFFICE
HARRISBURG

March 8, 1965

GREETINGS:

Byelorussians all over the world celebrate March 25th as a memorial to their homeland, once a land of freedom.

It is appropriate that Pennsylvanians join their fellow citizens of Byelorussian descent in reaffirming the conviction that tyranny cannot long prevail where men love and courageously strive for liberty.

As Americans, we have a special sympathy for freedom-loving people in other lands whose independence has been stifled by despotism.

Therefore, as Governor of the Commonwealth of Pennsylvania, I am pleased to designate March 25, 1965, as BYELORUSSIAN INDEPENDENCE DAY in Pennsylvania.

WILLIAM W. SCRANTON
GOVERNOR

ПРЭЗЫДЭНТ РАДЫ БНР
ДА БЕЛАРУСКАЙ ЭМІГРАЦЫІ
У ДЗЕНЬ 25 САКАВІКА

Дарагія Суродзічы!

Вітаю Вас усіх сардэчна із 47-мі ўгодкамі абвешчаньня Незалежнасьці Беларусі. Сходзімся мы ў гэты дзень па ўсіх вялікіх і меншых асяродках нашага расьсяленьня ў Вольным Сьвеце ня толькі дзеля таго, каб урачыста ўшанаваць гэтае нашае Вялікае Сьвята, але й дзеля таго, каб задэманстраваць перад сьветам непахісную волю Беларускага народу ў ягоным змаганьні за ўжыцьцяўленьне ідэялаў Акту 25 Сакавіка.

Некаторым здаецца, што нашыя прэтэнсіі разьбягаюцца з рэальнасьцяй; што лёзунгі 25 Сакавіка — гэта заглухаючае рэха голасу пакаленьня 1918 году; што ідэйна-духовае правадырства нашага народу сяньня знаходзіцца ў руках новае паўмільённае беларускае інтэлігенцыі з вышэйшай і сярэдняй асьветай, узброенае зусім новымі ідэямі; што Беларускі народ у масе сваёй за 45 год увайшоў у новыя каляіны жыцьця; што моладзь нашая там із захапленьнем занятая пабудовай новага гаспадарскага ладу; што тысячы ардэнаносцаў, перамогшы ўсе перашкоды пабудовы сацыялізму, прыступаюць цяпер з такім-жа энтузіязмам да пабудовы яшчэ справядлівейшага, яшчэ шчасьлівейшага грамадзка-палітычнага ладу — камунізму. Апрача гэтага, сёй-той, часамі навет з нашых прыяцеляў, дадае: „Якое сяньня значаньне мае ваш эміграцкі голас на форуме так бурлівых міжнародных падзеяў, калі сілы ўзаемадачыненьняў вымяраюцца каафіцыентам сілы зялеза, сілы атамнай зброі...”

А мы вось 47 год няўпынна паўтараем: пераможам!... Ідэялы 25 Сакавіка нязьнішчальныя й вечна жывыя!... Дзе-ж рацыя?... Чыя праўда?... У творах аднаго зь вялікіх францускіх пісьменьнікаў, палітычнага эміграната свайго часу, Шатабрыяна знаходзім на гэта такі адказ: ПАЗНАНЬНЕ ЗАКОНАЎ ПРЫРОДЫ ДАЕ НАМ НАТХНЕНЬНЕ Й ПАЦЯШАЛЬНА ЗАПЭЎНІВАЕ НАС АД СУМЛЕВАЎ.

На пяцімэтровай таўшчыні мурох Колёзэума, гэнай страшнай будыніны рымскіх тыранаў, у вадным месцы значныя адскокі куляў, у іншым — на пядзю глыбіні некалькі гарматніх сьлядоў, а часьцей за ўсё зеленаватыя лапінкі дробненькай, як дзіцячыя валаскі, травінкі. Гэныя апошнія павыгрызалі глыбокія раўчукі, крышаць і нішчаць магутны мур... Колькі разоў кансэрватары старыны выпякалі іх рознымі атрутамі. Нічога, аднак, не памагае. Гэныя кволыя расьлінкі схаваюцца дзесь у глыб шчэлінаў сваімі карэньчыкамі, а па нейкім часе ўзноў паяўляюцца на паверхню, выпіхаючы сабой трухлявы жвір.

Старэнькі Гід-сьвятар зьвяртае ўвагу турыстых на гэныя дзьве зьявы: дзе дзеіла сіла аружжа, і дзе дзеіла й дзеіць **сіла жыцьця.** І ці-ж ня гэты самы закон сілы прыроды. Дарагія Суродзічы, дзеіць і ў жыцьці грамадзка-людзкім, у змаганьні чалавека за захаваньне сябе, як індывідума, як духова-творчай адзінкі, а народу, як калектыву, як нацыі?

Гісторыя людзтва дае нам безьліч довадаў несьмяротнасьці жыцьця народу. Бачым гэта хоць-бы на прыкладзе адраджэньня дзяржавы Ізраэля калі пасьля блізу дзьвюх тысячаў гадоў мрояў і лятуценьняў Жыдоў, будучых у расьцярушаньні па ўсім сьвеце, адрадзілася проста зь нічога іхная дзяржава. Бачым гэта ў нараджэньні каля паўсотні новых дзяржаваў народаў Афрыкі й Азіі...

Беларускі народ на працягу свае тысячагадовае гісторыі ня менш зырка, чымся шмат якія іншыя народы, дэманстраваў свае жыцьцёвыя сілы. 162 гады ён праліваў кроў у франтавой вайне з Маскоўшчынай у вабароне сваіх усходніх дзяржаўных межаў; каля сотні год у вабароне заходніх межаў ад Крыжацка-Тэўтонскага наступу... Збройнае паўстаньне пасьля страты свае дзяржаўнае незалежнасьці супраць маскоўскае навалы ў 1830 годзе... Паўстаньне Кастуся Каліноўскага, што прыняло формы васьмігадовае партызанскае вайны... Абвешчаньне Незалежнасьці Беларусі ў 1918 годзе і двухгадовае збройнае змаганьне БНР з бальшавіцкімі захопнікамі... А далей 45-цігадовае, навонкі глухое, але крывавае змаганьне за захаваньне сябе, як нацыі.

Дарма бальшавікі намагаюцца заглушыць стогны Беларускага народу ды прадставіць яго сьвету, як ударнага бальшавіцкага ардэнаносца, ды пераканаць нас аб бязьмернай вернасьці Беларускага народу Камуністычнай партыі й удзячнасьці „вялікаму рускаму народу” за ягоную дапамогу ў дасягненьні нябывалага дагэтуль гаспадарскага й культурнага росквіту Беларусі. Паказваюць нам на вышкі саляных шахтаў, на адкрытыя падземныя багацьці Беларусі: фантаны беларускай нафты, залежы вугалю, зялезнае руды... Беларускі народ, адылі, добра ведае й добра памятае, як у 1929-33 гадох выдатнейшыя беларускія вучоныя — эканамістыя й архэалёгі былі засуджаныя й фізычна зьнішчаныя якраз за тое, што настойліва дамагаліся раскопаў і эксплёатацыі гэтых самых багацьцяў і на гэтых самых, імі тады паказваных, месцах. Іх тады абвінавацілі за „шкодны сацыялізму” беларускі нацыянал - гаспадарскі шавінізм.

Беларускі народ, як і мы ўсе тут цешымся, што паклёпы аб беднасьці беларускае зямлі, якія зьяўляліся доўгімі гадамі „наймацнейшым” аргумэнтам прапаганды супраць ідэі беларускай дзяржаўнай незалежнасьці — **разьбітыя.** Мы цешымся з усякіх дасягненьняў Беларускага народу, але мы ведаем, якой цаной, якімі ахвярамі гэныя дасягненьні вырываліся зь хіжацкіх лапаў акупанта.

Вылічыць усе гэныя ахвяры Беларускага народу мы сяньня ня ў змозе, бо іх мілёны. Але само самагубства нашага найвялікшага гэнія, прарока нашага нацыянальнага адраджэньня Янкі Купалы ў пратэст супраць насільля й зьдзеку акупанта над беларускай нацыянальнай культурай, над Беларускім народам, гаворыць само за сябе. Ня меншую вымову меў таксама пратэст-самагубства Ўсевалада Ігнатоўскага, вялікага нашага дэмакрата-народніка. Да гэтага трэба дадаць нядаўнае дэманстрацыйнае на вачох Французаў самагубства маладога пісьменьніка Усевалада Краўчанкі ды вымушанае нарэшце прызнаньне самых бальшавікоў, што ў нетрах іхнае імпэрыі дзясяткамі гадоў бязкарна лютаваў нейкі зьвярыны „культ”...

Ужо адны толькі гэтыя, ведамыя ўсяму сьвету факты ўпаўнамочваюць нас цьвердзіць, што наш голас у Вольным Сьвеце не разыходзіцца з рэальнасьцяй, што ідэялы 25 Сакавіка — гэта не заглухаючае рэха нашага пакаленьня 1918 году, а рэха яшчэ больш узмоцненае стогнамі Беларускага народу ў ягоным парыве да волі з тых шчэлінаў муру маскоўскае тыраніі.

Эміграцыя, як сацыялягічная зьява наагул, гэтак-жа старая, як старыя ў сьвеце нацыі. Палітычная эміграцыя, калі яна сябе такой захоўвала, незалежна ад сваёй лічбовай колькасьці, была заўсёды неаддзельнай часткай свайго народу, а ейная роля ў нацыянальна-палітычным і культурным жыцьці народу была часамі ня толькі ўспамагальнай, а й правадырскай, у залежнасьці ад творчага дынамізму гэнае эміграцыі з аднаго боку, а з другога — ад сытуацыі ейнага народу на бацькаўшчыне. Прыкладам, польскі эмігрант Падарэўскі, чэскай Масарык, францускай Дэ Голь. Ім ня толькі ўдалося ўтрымаць у сваіх руках правадырства ў часе вызвольнага змаганьня з акупантамі, але й ачоліць потым свае вызваленыя народы. У культурна-творчым кірунку варта асабліва падчыркнуць ролю двух эмігрантаў: Віктара Гюго й Адама Міцкевіча. Створаныя Віктарам Гюго шэдэўры францускае літаратуры („Легэнда вякоў”, „Мізэрныя”) прыпадаюць якраз на час экзылю ягонага. Шэдэўр польскай літаратуры „Пан Тадэуш” А. Міцкевіча нарадзіўся на парыскім бруку. Беларуская палітычная эміграцыя мае бліскучыя прыклады свае станоўкасьці ў васобах найстарэйшага нашага эміграанта Вітаўта Вялікага, а пазьней — Пётры Крэчэўскага й Васіля Захаркі.

Сучасная нашая эміграцыя зьяўляецца асабліва страшным ворагам для нашых акупантаў тым, што бальшавізм-камунізм пасьля 45-цігадовай практыкі дайшоў да поўнага ідэйнага банкроцтва, пераставіўшыся на рэйкі чыста расейскага старога імпэрыялізму, і тым самым увайшоў у фазу гістарычнага працэсу раскладу.

Таму беларуская эміграцыя, як і шмат якія эміграцыі іншых паняволеных Масквою народаў, асабліва непакоіць Крэмль. Не дарма таму нам прысьвячаюць бальшавікі аж гэтулькі ўвагі. Раз яны нас бэсьцяць, як найгоршых злачынцаў, іншы раз запэўніваюць, што амністыяй нам усё даравана, абы толькі вярнуліся дамоў.

У свой час амнэставаны Напалеонам 3-ім Віктар Гюго быў запрашаны вярнуцца ў сваю бацькаўшчыну. На гэта вялікі францускі пісьменьнік адказаў: „— астануся далей ізь сьцягам свабоды тут, пакуль у маёй бацькаўшчыне пануе тыранія. Калі нас астанецца тысяча, я буду адзін із тысячы. Застанецца сотня, я буду сотым. Дзесяць, буду дзясятым. Астануся адзін — трымаць буду сьцяг да канца перамогі над тыраніяй...

Дарагія Суродзічы Я моцна перакананы, што нікому з нас не давядзецца далей несьці нашага сьцягу свабоды, сьцягу БНР камусьці аднаму, і ня дзесятцы, і ня сотні, а ў тысячах дружных і моцных рук ён будзе датрыманы й данесены да тых рук і перададзены ў тыя рукі, зь якіх ён быў атрыманы.

Жадаю Вам усім здароўя, сілы, вытрываласьці!
Жыве Беларускі Народ у змаганьні!
Жыве Беларусь!

Мікола Абрамчык
Прэзыдэнт Рады БНР
Парыж, 25 сакавіка 1965 г.

Зьлева направа: Сэнатар Якуб К. Джэвітс, Віцэ-Старшыня Галоўнай Увравы БАЗА Міхась Тулейка, Сэнатар Эвэрэт М. Дырксэн, Уладыка Васіль, Віцэ-Прэзыдэнт ЗША Губэрт, Г. Гамфры, Д-р Барыс Кіт, Сэнатар Майк Мансфілд і сябра Галоўнай Управы БАЗА Пранціш Бартуль на аўдыенцыі ў Віцэ-Прэзыдэнта ЗША

ПЁТР КРЭЧЭЎСКІ
І ФУНДАЦЫЯ ЯГОНАГА ІМЯ

У Нью Ёрку існуе Фундацыя ймя Пётры Крэчэўскага. У канцы леташняга году Фундацыя гэтая набыла два сумежныя дамы, вартасьцяй у сто восемдзесят тысячаў даляраў. У вадным з памешканьняў гэтых дамоў месьціцца цяпер сядзіба Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня — арганізацыі, што займаецца культурна-грамадзкай працай. У плян дзейнасьці Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня ўваходзяць літаратурна - навуковыя вечары, якія адбываюцца цяпер, узімку, штосыботы.

У сыботу 13-га лютага сёлета адбыўся чародны гэткі вечар. На ім інжынер Мікола Гарошка, старшыня фундацыі ймя Пётры Крэчэўскага, падзяліўся сваймі ўспамінамі аб Пётру Крэчэўскім.

Інжынер Гарошка вучыўся ў дваццатых гадох у Празе. У тых часох, як ведама, Чэхаславаччына прызнавала ўрад не БССР, а Беларускае Народнае Рэспублікі. У Празе тады праводзіў сваю дзейнасьць і Прэзыдэнт Беларускае Народнае Рэспублікі Пётра Крэчэўскі.

Інжынер Гарошка, як і шмат Праскіх студэнтаў-Беларусаў таго часу, знаў Пётру Крэчэўскага асабіста. Крэчэўскі — кажа ён — быў чалавекам бязьмежна адданым справе свабоды беларускага народу, вялікім ідэалістым і энтузіястам нацыянальнае справы.

Нарадзіўся Крэчэўскі ў 1879 годзе на Кобрыншчыне на Палесьсі. Вучыўся ў Віленскай Духоўнай сэмінарыі, але сьвятаром ня стаўся. У гадох вайны й рэвалюцыі Крэчэўскі быў актыўным удзельнікам беларускага нацыянальна - адраджэнскага руху, браў удзел у Ўсебеларускім Кангрэсе 1917 году, а пасьля — ў падзеях, зьвязаных з абвешчаньнем незалежнасьці Беларусі 25 сакавіка 1918 году. Пётра Крэчэўскі быў абраны на Старшыню Рады Беларускае Народнае Рэспублікі яшчэ ў Менску ў 1919 годзе ды стаўся першым старшынём гэтае Рады за межамі Беларусі, спачатку ў Ліцьве, а пасьля ў Чэхаславаччыне. Памёр ён у Празе ў сакавіку 1928 году.

Прадстаўнікі савецкае Беларусі намаўлялі Крэчэўскага зрачыся мандату Старшыні Рады БНР ды перабрацца ў Менск. У 1925 годзе ў Бэрліне дэлегаты беларускага савецкага ўраду правялі навет канфэрэнцыю ў гэтай справе зь некаторымі сябрамі Рады БНР. Старшыня БНР Крэчэўскі на канфэрэнцыю, аднак не паехаў і мандату ня здаў. Крэчэўскі затое паклаў шмат высілку, каб вывесьці беларускую вызвольную справу на міжнародны форум. Ён часта падарожнічаў па сталіцах цэнтральна-эўрапейскіх дзяржаваў, меў шырокія кантакты ў дыпляматычным сьвеце.

У васабістых дачыненьнях — казаў інжынер Гарошка—Пётра Крэчэўскі быў чалавекам нязвычайна сьціплым, працавітым, глыбокага палітычнага празору й філязофскае думкі.

Адзін з крылатых выславаў Пётры Крэчэўскага датычыцца да ўзначальванае ім Рады Беларускае Народнае Рэспублікі: „Мы заўсёды з народам, заўсёды за народ, і зь ніякай дыктатурай супраць народу”.

САКАВІКОВАЯ АКАДЭМІЯ
Беларускага Кангрэсавага Камітэту Амэрыкі

У той самы дзень і гадзіны, што й БАЗА, ладзіў урачыстую Акадэмію з нагоды 47-ых угодкаў абвешчаньня Незалежнасьці Беларусі й Беларускі Кангрэсавы Камітэт у залі „Астор” у Нью Ёрку. Нажаль, мы не атрымалі справаздачы з гэтай Акадэміі ані ад ейных арганізатараў, ані ад кагосьці з прысутных на ёй. Таму ня маем магчымасьці напісаць аб ёй у нашай газэце.

Адно можам адзначыць, што сьвятар юрысдыкцыі Грэцкай Праваслаўнай Царквы прат. Мікалай Лапіцкі прачытаў у Палаце Рэпрэзэнтантаў у дзень 25 Сакавіка малітву за волю беларускага й амэрыканскага народаў. Тэкст ягонай малітвы зьмяшчаецца паангельску ў іншым месцы газэты.

ПАДЗЯКА

Усім тым беларускім арганізацыям, установам і паасобным грамадзянам, што віталі нас із 47-ымі ўгодкамі Абвешчаньня Незалежнасьці Беларускай Народнай Рэспублікі, складаем на гэтым месцы шчырае беларускае дзякуй і запэўніваем, што, як і дагэтуль, будзем цьвёрда й бескампрамісова стаяць на ідэйных і палітычных пазыцыях БНР.

Галоўная Управа БАЗА

ВЕРЫМ У НАШ НАРОД
(Заканчэньне з 2-ой бач.)

нага дзесяцігодзьдзя. Здавалася, што справа зьліквідаваньня Беларускага народу, як нацыі, ужо завершаная.

Але апошнія гады паказалі нешта зусім адваротнае. Калі пасьля афіцыйнага засуджэньня Сталіна й сталінізму пачаўся ў Савецкім Саюзе паступовы працэс лібэралізацыі палітычнага курсу, пачалі ў Беларускім народзе штораз выразьней і штораз шырэй зазначацца спробы выяўленьня свае нацыянальнай існасьці. Сяньня ў БССР адбываецца працэс рэгабілітаваньня схвальшаванае раней беларускае гісторыі, зрусыфікаванае раней беларускае мовы, выхалашчанае з усякага нацыянальнага зьместу літаратуры й усіх іншых галінаў мастацтва. Вельмі паказальны й пацяшальны факт, што піянерамі гэтага нацыянальнага рэнэсансу сталася якраз маладое пакаленьне паэтаў і пісьменьнікаў, мастакоў навукоўцаў, студэнтаў, настаўнікаў і наагул працаўнікоў усіх галінаў культуры. Гэты працэс сьветчыць аб тым, што нацыянальная патэнцыя беларускага народу нязьнішчальная.

Гэта довад, што Беларускі народ, не зважаючы на цяжкія выпрабаваньні гісторыі, астаўся духова здаровым, жыцьцяздольным і нацыянальна творчым.

Вось чаму мы верым у Беларускі народ. Мы верым у беларускую нацыянальна-вызвольную справу.

BYELORUSSIAN INDPENDENCE DAY IN U.S. CONGRESS

Senate

PRAYER

offered on March 15, 1965 in the Senate of the United States by The Most Reverend Archbishop Vasil of the Byelorussian Authocephalic Orthodox Church at 47th Anniversary of Proclamation of Independence of Byelorussian Democratic Republic:

In the name of the Father, and the Son, and the Holy Ghost: Almighty God, our Heavenly Father, we, Thy children, humbly bow our heads before Thee, and offer our profound gratitude for the abundant blessings Thou hast bestowed upon America and her people.

O Lord and Redeemer, we ask Your assistance, that a constant spirit of wisdom, strength, and love may direct our esteemed President of the United States, and that Your blessings of counsel and guidance may remain abunndantly with this august body, the honorable Senate of the United States, this temple of peace, freedom, and justice. Merciful Father, we recommend to Thy grace the souls of the heroic dead of our Armed Forces, and the countless defenders of freedom throughout the world. Grant them eternal rest in Thy kingdom in heaven.

Eternal God and Saviour, we pray today for Thy divine mercy and judgment for the welfare of the Byelorussian nation, whose proclamation of independence, as the Byelorussian National Republic, was observed 47 years ago, and whose people have striven during these years to free themselves from the tyranny of an atheistic oppression, in the hope of enjoying the liberties and freedom, under God, as is the way in the United States. We pray today that the benefits of freedom granted to democracies all over the world may serve as an infallible encouragement to the people of Byelorussia, for the vision of everlasting freedom is not lost among them, but burns as a torch deep in their hearst with the desire to be a member in the worldwide family of the free and God-fearing nations.

We humbly bow our heads before Thee, our God and Redeemer, and faithfully implore Thee: Accept this, our prayer, and bless the United States of America and Byelorussia.

May Thy glorious name, our God and Saviour, reign and shine in our hearts and be blessed now and forever. Amen.

HONORABLE JACOB K. JAVITS, U. S. SENATOR OF NEW YORK

Statement from the Senate floor on March 15, 1965.

Mr. President, I invite attention to the 47th independence day of Byelorussia. This has just been referred to by the distinguished, Most Reverend Archbishop Vasili of the Byelorussian Autocephalic Orthodox Church in America, with the gracious permission of our Chaplain, Dr. Harris. The archbishop has indeed made an eloquent plea for help to these people who have ben held in tyranny and subjection for so many decades.

HONORABLE FRANK J. LAUSCHE, U. S. SENATOR OF OHIO

Statement from the Senate floor on March 25, 1965

Mr. President, March 25 marks the 47th anniversary of Byelorussian independence, for it was on March 25, 1918, that the proud freedomloving Byelorussian people proclaimed their sovereignty and established the Byelorussian Democratic Republic with its capital in the historic city of Minsk.

This freedom alas was enjoyed but a short time for despite all of the sacrifices made by her people the young Byelorussian state was unable to preserve her independence against the onslaught of Russian Communist forces which overran the tiny country early in 1921.

Since that brutal takeover by the Communist Russians some 10 million Byelorussians have been forced to live under the oppressive Soviet totalitarian regime. As those of us in the free world know full well, the Byelorussian Soviet Socialist Republic, which was created in place of the Byelorussian Democratic Republic, in nothing but an administrative arm of the Moscow government, and does not represent the will of the Byelorussian people.

In spite of their being forced to live under the burdensome yoke of Soviet totalitarianism, the Byelorussian people have not abandoned their goal of national freedom and independence. This is why March 25 is being celebrated by Byelorussians throughout the free world as a symbol of their national aspirations.

We here in the United States assure the Byelorussians of our continued interest and concern, and express our fervent hope that the valiant efforts of these people will be rewarded, and that Byelorussia will once again be free.

HONORABLE HUGH SCOTT, U. S. SENATOR OF PENNSYLVANIA

Statement from the Senate floor on March 25, 1965

Mr. President, March 25, 1965, is the 47th anniversary of Byelorussian National Independence Day, a day of great importance to American citizens of Byelorussian descent, as well as for all Byelorussians living in the countries of the free world, and in Byelorussia itself, occupied and oppressed by Soviet Russia today. It is the day on which Byelorussians celebrate the happy period in which their country enjoyed independence.

On March 25, 1918, the Council of the Byelorussian Democratic Republic proclaimed the independence of the Byelorussian state, but their freedom soon became a prize they had to win on the battlefield. Armed forces of Germany, Russia, and Poland, engulfed the Byelorussian Army from the east and from the west, finally conquering Byelorussia and dividing her territory among themselves.

However, Russian power once again crushed the Republic and, in an attempt to crush also the spirit of the Byelorussian people, the conquering Soviet Union ignored natural ethnographical order and redistributed the people.

During this 47-year history of persecution and oppression, the anniversary of the 1918 proclamation of independence has been honored in the free countries of the world. Against the mass terror the Russians have used to destroy more than 5 million of their population, against the increased intensity of russification and antireligious campaigns in the press, the Byelorussian people have shown valiant courage and determination. They have earned the respect and admiration of all peoples and have become an exceptional symbol of resistance to Communism. It is proper that we should join them on this day in the rededication of their goals toward a free and independent Byelorussian Republic.

HONORABLE JACOB K. JAVITS, U. S. SENATOR OF NEW YORK

Statement from the Senate floor on March 25, 1965.

Mr. President, today marks the 47th anniversary of the Byelorussian Independence Day — an anniversary of great importance for American citizens of Byelorussian descent. They are a loyal group who have been doing everything they can to protest Soviet oppression, and to regain the independence and freedom of Byelorussia.

An eloquent plea was made last week by the distinguished Most Reverend Archbishop Vasili, of the Byelorussian Autocephalic Orthodox Church, when he delivered the opening prayer in the Senate. Because the flame of freedom burns brightly in the hearts of these captive people, in spite of harsh restrictions, deportations, imprisonment, and other repressive measures, and because their hope for independence is still strong, it is extremely important that the United States kepp alive this hope of freedom. My respect for the self-determination of the Byelorussian people is well known, and I take this opportunity to reaffirm my support of efforts on their behalf and on behalf of the freedom of all the peoples of the captive nations.

I ask in the Record to have printed a resolution adopted at the convention of the Americans of Byelorussian descent, held on March 21, 1965, at the Hotel Biltmore, in New York City, for the 47th anniversary of the independence of the Byelorussian Democratic Republic.

There being no objection, the resolution was ordered to be printed in the RECORD, as follows:

RESOLUTION

of the Convention of Americans of Byelorussian descent, held on March 21, 1965 at the Hotel Biltmore in New York City for the 47th Anniversary of the Independence of Byelorussian Democratic Republic

The Byelorussians of the Free World have been closely following the events in the country of their origin. By virtue of their unflagging efforts to keep in touch with their former compatriots, there emerges a picture of Byelorussians oppressed by Communism but forever trying to improve their present status and to change their future for the better. Undoubtedly, they have succeeded in pushing back the darkness somewhat. Nonetheless, their aspirations to a Byelorussian statehood have so far been blocked by the incubus of a foreign ideology, placed on their country by violence.

The idea of democratic freedom and independence, which the Byelorussians have consecrated with lives, is indestructible among them. This idea was given impetus by the anti-Russian uprising of 1863; it was developed and enriched by a host of writers of the National Rebirth Movement, and in the years of the Byelorussian National Revolution of 1917 to 1918 it reached fruition. The Convention believes that national independence for Byelorussia will be realized, for the independence movement constitutes an organic part of the historical process in this century.

Democratic sovereignty, the theme of this period, was expressed by the Byelorussians through their national leader, the poet Janka Kupala (1882-1942), who wrote: "Each people should be its own master."

Sooner or later, the Byelorussian nation shall become its own master. This is its most sacred dream and yearning. The achievement of this goal is in the interest not only of Byelorussia but of the whole community of nations.

In the world of today, cowering from the specter of nuclear war, international understanding is more urgently needed than ever. The existance of the United Nations underlies this need.

Coexistence and cooperation among nations, however, will rest upon firm foundations only when each nation will speak for itself; when neighboring states or nationalities will not usurp another nation's name and economic resources, as in the case of Byelorussia, whose name is being used by Russia in its iternational manifestations and blackmailing.

The endeavors of Byelorussians to have the right to speak for themselves and to be their own masters constitute the esence of recent developments in Byelorussia. They become especially obvious among the younger generation of the Byelorussian intelligentsia: among writes, artists, teachers, students. Through their voices and creative talents, the Byelorussian people are striving to rehabilitate their past, of which it was totally deprived during the years, of Stalinist terror, and to promote a maximum of political and economic freedom. Taken all together, these aspirations form the core of the idea of independence and democracy as it was promulgated in the Byelorussian Democratic Republic.

We, the participants of this convention for the 47th anniversary of Byelorussian independence, therefore solemly resolve:

In the all-out, further struggle for free Byelorussia,

To spotlight the cultural, economic, and political achievements of the Byelorussian people; and

To unmask before the world the political, economic, and moral enslavement of Byelorussia by Soviet Russian imperialism.

May the torch of the Byelorussian Democratic Republic of March 1918 never go out.

Long live the free democratic Byelorussia.

Stanislau Stankevich, Ph. D.
National President of the Byelorussian-American Association, Inc.

Uladzimier Nabagiez, M. D.,
President of the New York Branch of the Byelorussian-American Association, Inc.

Siarhiej Hutyrchyk,
President of the New Jersey Branch of the Byelorussian-American Association, Inc.

HONORABLE GEORGE MURPHY, SENATOR OF CALIFORNIA

Statement from the Senate floor on April 1, 1965

Mr. President, on March 25 the Byelorussian people marked their 47th anniversary of independence. The freedom of these brave and determined people was unfortunately shortlived. Like other small nations, it was overrun by Russian aggression in 1921.

The Byelorussians, having experienced freedom's blessings, will never rest while the yoke of totalitarianism bears upon them. I say to oppressed people everywhere, "Do not lose faith. Continue to inculcate within the sanctuary of your childrens's hearts freedom's message."

You may be assured that the day will come when people everywhere will achieve freedom and self-determintion. History clearly is on freedom's side.

HON. HARRISON A. WILLIAMS, SENATOR OF NEW JERSEY

Statement from the Senate floor on April 1, 1965

Mr. President, Byelorussians proclaimed their independence from Russia on March 25, 1918, and enjoyed their freedom for less than a year. But even that very brief period has left such a memorable impression upon them that for each of the last 47 years they have faithfully observed the anniversary of their independence. And even today, Byelorussia remains a captive province of the Soviet Union, and its unfortunate inhabitants are prisoners there.

Sad indeed has been the history of this galiant and gifted people. Centuries ago they were overwhelmed by the Russians, and then had to put up with Russian's autocratic regime. When that regime was overthrown, they thought that their bondage had come to an end, and that they could become masters of their own destiny. Such was their firm belief in 1918; but fate was cruel to them. Within a year of their independence, the Red army dealt with them cruelly; and eventually the Byelorussians were brought under the unrelenting rule of the Kremlin. And to this day, most of them have no choice but to endure Communist tyranny. Of course they hope for their freedom, and ceaselessly work for it, confident that in the end their cause will win against the forces of oppression. On the 47th anniversary of their independence, my heartfelt wishes are with them.

House of Representatives

PRAYER

The Right Reverend Protopresbyter, Nikolaj Lapitzki, Whiteruthenian (Byelorussian) Greek-Orthodox Church of St. Euphrosynia, South River, N. J., offered on March 25, 1965 the following prayer:

In the name of the Father, and the Son, and the Holy Ghost.

All generous God, the source of justice, on this day commemorating the anniversary of independence of Byelorussia, we humbly bow our heads and pray that Byelorussia and all other captive nations may soon receive a new birth of freedom.

Almighty God, the source of kindness, bless and instruct the leaders and legislators of the United States of America, so that they would arrive at the decisions which would lead to peace and freedom for all mankind.

O, Almighty God, the source of love, shorten the days of misunderstanding among nations, and give peace and your blessings to all the people on the earth. Thou art the Saviour and Protector, and we glorify Thy name today and shall forever. Amen.

HONORABLE ABRAHAM J. MULTER, CONGRESSMAN OF NEW YORK

Statement from the House floor on March 22, 1965

Mr. Speaker, March 25 is the 47th anniversary of Byelorussian Independence Day. On that day in 1918, Byelorussians became free and proclaimed their independence of Russia, only to be robbed of it 3 years later by the Red army. These dauntless people had been suffering under the regime of Russian czars for centuries. The czarist government had done all in its power to eliminate national traits among the Byelorussians in its effort to russify them. For many years the Byelorussian language, culture, and traditional national festivals were banned, and the authorities imposed the Russian language upon the Byelorussians. Byelorussian national literature was also proscribed, and lovers of such literature were severely persecuted. Then the government tried to spread and enforce the idea that there was no distinct and different Byelorussian national entity, and that the people of Byelorussia were Russians, pure and simple.

All such concocted and government-decreed notions were anathema to the Byelorussians. They were fully aware of the government's intent, and were determined to combat it with all the means at their disposal. They knew that any other course would have entity. In the adoption of this determ**meant their extinction as a distinct ined course, in their vow to retain and maintain their Byelorussian cultural heritage, they displayed their wisdom, their courage, and their willingness to sacrifice and suffer in defence of these ideals. This struggle for national survival on the part of the Byelorussian people continued for centuries, and for centuries they carried on their fight on both spiritual and cultural fronts against an overwhelmingly powerful and ruthless enemy. At times their cause seemed lost, and they themselves must have felt downhearted, but they were never in despair and never doubted the righteousness of their cause. They were right. Their day came and their cause was won. They attained their long-cherished and richly deserved goal in 1918.**

In causing the downfall of the czarist regime, the Russian Revolution of 1917 at first seemed a desirable byproduct of the First World War, for by that single act, by the overthrow of the decrepid and detested czarist autocracy, subjugated groups in the Russian Empire were feed, and proclaimed their national independence. In Byelorussia this act was consummated not only by the united effort of the Byelorussian people, but with the support of all minority groups in Byelorussia. When a government was set up, it was recognized by a number of other sovereign states, thus welcoming the new state into the independent community of nations.

Unfortunately, the newly born Republic of Byelorussia was faced with insurmountable difficulties. At the time the country was still under German occupation, and as the German withdrew after the armistice, the Communist Russians began to make trouble. While the Byelorussian Republic was doing all it could to strengthen its position, the Communists were doing their utmost to undermine the authority of the Government in the country... As it turned out, the Government was never given the chance to cope with the manifold problems it was facing on all fronts. Local Communists and the agents of the Kremlin were working for the overthrow of the legally established Government, and this they did with the active aid of the Red Army, which early in 1921 invaded Byelorussia. It was soon overrun and made part of the Soviet Union. Thus came to an end the independent Byelorussian Republic after a gallant but precarious existence lasting about 3 years.

Since that fateful year, Byelorussia has been and still remains part of the Soviet Union, and its helpless people victims of Communist tyranny. The agents of the Kremlin have had such a firm and unrelenting hold over the country that no effort on the part of History clearly is on freedom's side the Byelorussian people has succeded in loosening their deadly grip. On the eve

(Turn to page 5 column 1)

ANNIVERSARY OF BYELORUSSIAN INDEPENDENCE

HONORABLE EDNA F. KELLY, CONGRESSMAN OF NEW YORK

Statement from the House floor on March 24, 1965

Mr. Speaker, I wish to join with my colleagues in observing this 47th anniversary of the proclamation of Byelorussian's independence.

As we all know, the Byelorussian Soviet Socialist Republic was a founding member of the United Nations and, by virtue of its membership in that organization, continues to lay claim to the status accorded in international relations to sovereign states. However, the resemblance between the Byelorussian S. S. R. and any truly sovereign state ends there. The Byelorussian S. S. R. is an integral part of the Soviet Union, ruled from Moscow.

There is every evidence that the people of Byelorussia have not acceded to, nor are happy with, this status. During the many years that Byelorussia has been incorporated in the Soviet Union, exploitation and persecution of her people by authorities responsive to Moscow has been the rule, ratheh than an exception. As a consequence of this treatment, and massive deportations, the population of the Byelorussian S. S. R. is reported to be smaller today that it was a quarter of a century ago.

A further indication, of the tragic plight of the people of Byelorussia appears in reports that additional massive deportations of her people have been decreed recently. According to these reports, over 2 million Byelorussians are to be removed from their lands and resettled elsewhere in the Soviet Union.

Mr. Speaker, as chairman of the Subcommittee on Europe of the Committee on Foreign Affairs, I have benn deeply concerned about the fate of the millions of people who live east of what is still, to a large degree, the Iron Curtain. I belive that the people of those lands, just like the people of other continents, have the right to choose the form of government under which they wish to live, and to organize their societies in accordance with their own national aspirations. It is quite obvious that this basic right is being denied to them today.

In commemorating this anniversary of the praclamation of Byelorussian independence, I wish to repeat my earnest hope that the day may soon arrive when the peoples of Eastern Europe may be able to live in peace and liberty. Our great Nation, dedicated to the principle of self-determination for all peoples, must continue to work for that goal.

HONORABLE HUGH L. CAREY, CONGRESSMAN OF NEW YORK

Statement from the House floor on March 24, 1965

Mr. Speaker, all lovers of freedom everywhere are in wholehearted sympathy with the unhappy Byelorussian people. These dauntless and daring souls regained their independence 47 years ago, but sonn they were overwhelmed by the Red army of the Soviet and lost their freedom. The Government and the people of this country are painfully aware of the sad plight of the Byelorussian people since them. And it is sad to say that we have not been able to help them in any effective way, but it is heartening to see that the issue of Byelorussian freedom is kept alive through the efforts of Byelorussian-American Congress. I wish the congress succes in all their wortly endeavors on the 47th anniversary celebration of Byelorussian Independence Day.

HONORABLE ROBERT H. MICHEL, CONGRESSMAN OF ILLINOIS

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, there is no reason to believe our remarks in this Chamber today will affect in any way the independence and the freedom of the miilions of Byelorussians, who 47 years after they declared their independence from Czarist Russia, continue to live their lives under another kind of Russian imperialism. In recalling this anniversary date, perhaps we can accomplish two things: One, in some way let the Byelorussian people know that Americans do not for one moment believe that Byelorussian incorporation into the U. S. S. R. was a free and independent act on the part of the Byelorussian peoples; and two, to remind ourselves that our freedom and independence is a cherished goal denied to millions who live behind the iron curtain.

A brief review of the history of the Byelorussian people may give a renewed meaning to our own freedoms. Although the Byelorussians were a defined cultural and social group as early as the 10th century, their subjugation to Russia began in the 15th century when their country was overrun by the "barbaric Moscovite hordes." For more than the next 300 years, the Byelorussians were completely oppressed by Czarist Russia. One would think that after 300 years the people would have lost all of their national feeling and unity, but this was not the case, for when Czarist Russia fell to the Communists in the Russian Revolution of 1917, these people declared their independence March 25, 1918 — just 47 years ago. At the time the Byelorussian National Republic was proclaimed the country was occupied by the Germans, but when the Germans left, the Communists moved in, and early in 1921, just about 3 years after independence, the Red Army occupied the country and independence came to an end.

Although we cannot give the Byelorussian people their independence, we can give them the best wishes of the American people as they remember a happy date in their history—47 years ago.

HONORABLE JOHN J. ROONEY, CONGRESSMAN OF NEW YORK

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, today we pay tribute to the Byelorussians, a people who have been cursed by the misfortunes of geographic determinism; for there is no doubt that if their country had not been situated within the shadows of Great Russian power, Byelorussia would probably be an independent nation-state today.

Geographic determinism is a principle in politics that can work to the advantage or disadvantage of nation-states. We Americans were singularly blessed by the geographic fact that during our formative years we were isolated by and large from the incessant political struggles that plagued modern European states. And when we were sufficiently strong, we were able to make our entry on to the world political scene with more than a reasonable assurance of success.

But, nations like Byelorussia have never enjoyed the benefits of geography. Caught up in the crossfire of the Teutonic-Slavic struggle, they never had the choice to achieve their national aspirations in an atmosphere of political serenity. In fact the only respite they enjoyed as a nation came with the dissolution of Russian power and at that time they declared their independence. But with the reemergence of Russian power in the form of Soviet communism, Byelorussian independence was doomed.

On this day of national dedication we join with freemen the world over in renewing our pledge to the universal hope of self-determination of all peoples.

HONOR. ABRAHAM J. MULTER, CONGRESSMAN OF NEW YORK

Statement from the House floor on March 22, 1965

(Continued from page 4)

of the last war, and even during that war, Byelorussians tried hard to get rid of their ruthless masters, but unfortunately they alone were not equal to the task. At the end of the war the Kremlin's grip over Byelorussia was even tighter, and so it remains to this day. These 10 million Byelorussians are not free today, and none of them enjoy the blessings of freedom. They are prisoners in their historic homeland, and do not even dare to celebrate their national holiday, to observe their independence day. But all lovers of freedom in the free world, and especially we in this great Republic, join hands with loyal Byelorussian-Americans in the celebration of the 47th anniversary of Byelorussian Independence Day.

HONORABLE PAUL J. KREBS, CONGRESSMAN OF NEW JERSEY

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, this date, March 25, marks the 47th anniversary of the proclamation of independence of the Byelorussian Democratic Republic. It is a date which certainly at once sparks forth the vitality of a people filled with a zest for liberty, and demonstrates again the pallid tragedy which has become the lot of millions of people behind the Iron Curtain. While the political existence of this Republic was short lived by force of Russian imperialism, it was nonetheless a historical event that expresses the undying will of Byelorussian devotion to freedom.

It is most noteworthy that the tenacity of Byelorussians on both sides of the Iron Curtain continues to nurture their fervent desire to once more bring to their homeland the freedom of government tasted but lost 47 long years ago.

I congratulate the Byelorussians on this anniversary and wish them an early return of freedom and self-government.

Hon. Paul J. Krebs, Congressman of New Jersey

HONORABLE G. P. LIPSCOMB, CONGRESSMAN OF CALIFORNIA

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, the Byelorussians constitute one of the important group of Slavic peoples in eastern Europe. Their historic homeland borders Poland on the west, Lithuania on the northwest, the Ukraine on the portant group of Slavic peoples in East. In this relatively large expanse of more than 80.000 square miles they have lived throughout their known history. During the late Middle Ages they formed a sovereign state of their own, held their destiny in their own hands, and developed their own distinct civilization. Long before the emergence of modern Russia they thus had their own independent state.

For centuries these rugged people had been subjected to the oppressive regimes of the czars, whose tyrannical governments tried hard to wipe out all national feeling these people. Fortunately their agents did not succeed in this task, and in the end Byelorussian national spirit won out. When the regime in Russia was overthrown, the Byelorussians became free. Early in 1918, on March 25, they proclaimed their national independence. That memorable date marked the rebirth of the new Byelorussia, ushering in a new era for its people.

Regretfully, however, freedom and independence thus regained proved temporary and shortlived. Before these unhappy people had time to strengthen their new state, it was attacked by the Red army, completely overrun, and by the middle of 1919 Byelorussia was annexed by the Soviet Union.

Since then these people have been almost submerged and lost in the huge Soviet empire. Isolated and separated from the West by hundreds of miles, they have been completely at the mercy of their Soviet overlords. For more than four decades they have not known freedom. During the last war they had hopes of attaining freedom and independence, but all their hopes were shattered by the devious designs of Soviet authorities. Thus they have less freedom today than they had during the interwar years, but they have not given up their hopes for eventual freedom. On this 47th anniversary of their independence day let us all pray for their deliverance from Communist totalitarian tyranny.

HONORABLE T. C. McGRATH, Jr., CONGRESSMAN OF NEW JERSEY

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, today being the 47th anniversary of the birth of the Byelorussian democratic independence, I feel all Americans might benefit from giving thought to the unhappy history of this brave people which has waged wars for several centuries to preserve the independence which even today is denied them.

The post-World War II experience of the Byelorussian people with the Russian Communists might well become the experience of all nations in today's free world if the Kremlin succeeds in its drive toward world domination and if we of the West relax our vigilance or lose heart in our fight to remain free.

The persecutions the Byelorussians have been subjected to by conquerors over five centuries, particularly the brutal mistreatment they received at the hands of the Nazis and, more recently, the Communists, should give us all pause.

Today, the hopes and dreams of those who created the Byelorussian Democratic Republic on March 25, 1918, are stil alive, but their country exists today as the Byelorussian Soviet Socialist Republic, created by the Kremlin leaders and completely unrepresentative of the some 18 million Byelorussians.

In fact, the Byelorussian S. S. R., the third largest constituent Soviet Republic, has within its present borders less than half the population and about one-half the territory its ethnography and language would fix as its population and area.

In the modern history of Byelorussia, we can take a warning from the cruel manner in which their Soviet masters absorbed and crushed this freedom-loving people. The Kremlin has not, however, crushed the desire for independence of the Byelorussian people, and we must strengthen our resolve to make certain the fate of the Byelorussian Democratic Republic never befalls the United States of America.

HONORABLE LEONARD FARBSTEIN CONGRESSMAN OF NEW YORK

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, once again we commemorate the anniversary of Byelorussian independence.

On this solemn occasion we pay tribute to a people who have a yearning to assert their own national identity. For what they feel is a sense of pride in their nation, in their history, in their culture, and in their role as a people in the world today.

But the Byelorussians have no genuine way to assert their own sense of national identity. There is no freedom of cultural expression in the Soviet Union. There is no political freedom. There is no way, no instrumentality, in which they can establish their own national separateness.

This is not possible because Byelorussians are a people subjugated within a vast totalitarian, multinational state. On the one hand the Soviet claim that the various non-Russian people have the constitutional right of freedom. The various costituent republics are supposed to have the right to secede. This is, of course, a fiction. And it is a fiction also when the Soviets claim that the nationalities have the right to establish and permit to flourish their own particular cultural heritage.

The destiny of the non-Russian peoples of the Soviet Union is already established, and their destiny, if Soviet policy is successful, means complete destruction of any idea of national separateness and assimilation into the larger national ideal. This ideal constitutes a mixture of Communist and Great Russian values. In other words, Byelorussians, Ukrainians, Armenians, and the other non-Russian peoples will lose all sense of national identification with their culture and historical past. For those who wish documentation for this projected destiny, I suggest that you review those parts of the third program of the Soviet Communist Party that deals with the nationality problem.

On this day of commemoration of Byelorussian independence it is well for us to face the unpleasant realities that beset all the non-Russian peoples of the U. S. S. R. Their tasks ahead will be difficult and challenging. All odds are against them except one, and that is the lessons of history. We can find hope and solace in history; for the Russians have in the past instituted powerful programs of Russification, and they failed. And I do not doubt that with this enormous human task facing them today, they will fail again.

To all Byelorussians who love their native land, I extend my warmest congratulations, and I join with all free men in the hope that your destiny will not be one of enslavement but rather one in which you will have the right to determine your own national future.

HONORABLE JAMES J. DELANEY, CONGRESSMAN OF NEW YORK

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, March 25 will mark the 47th anniversary of the proclamation of independence by the Byelorussian people. It is singularly appropriate, therefore, that we in this great Nation, who have experienced liberty for nearly 188 years, should pause for a moment to reflect on the tragic history of these valiant people. For 300 years the Byelorussians toiled to purchase the jewel of liberty, but only for 3 years were they destined to possess it before their nation was crushed under the brutal heel of Soviet tyrany.

For three centuries the Byelorussians existed as an ethnically distinct people endowed with own customs and cultural traditions and with a strong consciousness of their separate national destiny. And every hour during those 300 years their intense yearning for national independence never once wavered. In 1918, the chance was seized and an independent Byelorussian National Republic was proclaimed, only to collapse 3 years later before the onslaught of the Red army.

Their profile in history vividly reminds us today that we must strive, as President Kennedy reminded us, "to build a new world of law where the strong are just and the weak secure and the peace preserved." Only in such a world will the noble aspirations of these freedom loving people be realized. We salute them, and pray that one day they may regain their long cherished independence.

BYELORUSSIAN INDEPENDENCE DAY

CONTINUED

HONORABLE PETER W. RODINO, CONGRESSMAN OF NEW JERSEY

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, how appropriate it is for us today, in commemoration of Byelorussian Independence, not only to recall the very valian act of these people in declaring their sovereignty as a nation, but in a larger sense of to realize the universal implications of their bold declaration.

For the Byelorussians emerged more than victors over centuries of oppression when they declared their independance in 1918; their victory was a victory for all men in their belief that they inherently possess the right to be free.

As our distinguished Secretary of State Dean Rusk stated, in speaking of the American Declaration of Independence:

„These principles were set forth not as the special property of the inhabitants of the British Colonies in North America but as universal truths, applicable to all men and for all time."

And, over the decades, the appeal of these principles has endured and broadened. Could there be more eloquent testimony to this truth than the Byelorussian Declaration which came nearly a century and a half later?

It is these principles which the Byelorussians courageously fought to uphold and worked to preserve that we share with men and women in every other country. Thus, it is more than sadness we feel when we recall that the Byelorussians, as many others, are not really free; it is more than sympathy that we express when we see their bondage.

On this day of remembrance of Byelorussian Independence we are reminded of our President's thoughts when he said, "We have worked to help the nations of Eastern Europe move toward independence. This is their people's goal and this is our peoples continuing resolve."

That freedom and independence will once again be a reality for the Byelorussian nation is our fervent hope, Mr. Speaker, as we remember with admiration our Byelorussian friends.

HONORABLE W. J. GREEN, CONGRESSMAN OF PENNSYLVANIA

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, it is appropriate that we pause once again to note the anniversary of the establishment of the Byelorussian Democratic Republic some 47 years ago. It helps us bring our own values into focus to honor those who in the past have struggled for the freedom of this ancient land and those who today, in the face of all adversity, keep faith with this historic goal.

This is not an anniversary of joyous celebration, Mr. Speaker, for the Byelorussians have experienced independence only once in modern times, in the year 1918. Rather, it is an occasion of sadness and sober redecation to the principle of self-determination and to the inalienable right of this brave little nation to see it put into practice.

Despite the heavy migration of Byelorussians to other countries, and heavy losses of population during the wars, some 6 to 7 million persons there today speak their own national language and maintain their separate national tradition. Byelorussian is a Slavic tongue which evolved from early Russian language under the influence of centuries of Lithuanian and later Polish rule.

"Byelo" of course means "white", and the Byelorussians reportedly derived their name from their traditional white homespun garments. Never blessed with great prosperity, their greatest misfortune was to be placed by an accident of geography between larger contending states. In 1795 in the third partition of Poland, the expansionist Empress Catherine the Great of Russia completed a process of piecemeal takeover of Byelorussia from Poland which had been going on since the 15th century.Napoleon fought across Byelorussia in his advance on Moscow in 1812, and the most famous battle of the grim retreat from Moscow took place at the Berezina River of Byelorussia.

German forces fought the czarist Russians across Byelorussia in World War I, reaching the capital city of Minsk in 1918. When the new Republic was proclaimed on March 25 of that year, the torch of freedom flamed but briefly, only to be overwhelmed later the same year by the numerically superior forces of the Red army. Again the following year, in the Russian-Polish conflict, and again in World War II, in the furious combat of Hitler's Wehrmacht and Stalin's Red army, the Byelorussian people and their homeland suffered seemingly endless death and destruction.

Surely those who have suffered so much and who have sought their independence so long deserve a better fate than continued oppression under foreign totalitarian rule. Surely, Mr. Speaker, a better day will come. Then the deception of nominal statehood, controlled from Moscow, will be replaced in a restoration of the true national independence which Byelorussians and those of Byelorussian descent have never ceased to work for and to cherish.

HONORABLE LUCIEN N. NEDZI, CONGRESSMAN OF MICHIGAN

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, today we observe the 47th anniversary of the proclamation of the Byelorussian National Republic.

Byelorussia was an independent nation long before most of the members of the United Nations achieved nationhood. The Byelorussians, never feeling that they were a make-believe nation have for centuries maitained a sense of national entity under Russian oppression and domination. They have maintained their religion and their language.

Like their neighbors, Lithuania, Latvia, Estonia, Poland, and Ukraine, they are denied their right of self-determination.

After centuries of foreign rule, and unsuccessful attempts to revolt in 1812, 1830, and 1863, Byelorussia proclaimed its independence in 1917. Within 4 years, however, Russian domination was reimposed.

In spite of discouragements, a spirit of independence persists, the fictitious statehood devised by the Soviets is resisted, and this third largest ethnic group in the Soviet Union keeps alive a national feeling.

Americans of Byelorussian descent continue to call attention to the fight for self-determination. By our observance today, we help them in this fight.

HONORABLE ROMAN C. PUCINSKI, CONGRESSMAN OF ILLINOIS

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, today is the 47th anniversary of the signing of the Byelorussian Declaration of Independence.

It is altogether appropriate that we in America should join with all freemen in commemorating this date, for the Byelorussian people are no longer free to determine their own course in world history.

Their territory has been seized by the Soviet government and the people subjugated in a police state. Yet, there is strong evidence to indicate that the people have not been incorporated into the Communist view of total domination over the minds of men.

The Byelorussians retain their spirit of independence and their love of freedom.

In this citadel of freedom, the Congress of the United States, we are pleased to acknowledge the Byelorussian Declaration of Independence as a further bulwark against the tyranny of political and personal oppression.

March 25, 1918, was a historic date in Byelorussian history and in world history. The expression of liberty and human dignity written into the Declaration have lasted throughout the succeeding 47 years.

The Soviets may rule the land, but as long as there are those who remember this great Declaration of In dependence, no Soviet regime will conquer the free hearts of Byelorussia.

HONORABLE JOSEPH G. MINISH, CONGRESSMAN OF NEW JERSEY

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, for centuries the Byelorussian people were almost lost in the huge czarist empire of Russia, and peoples in the rest of the world were hardly aware of Byelorussians as a distinct ethnic group. Then toward the end of World War I, when these 10 million Byelorussians asserted their freedom and proclaimed their independence of Russia, all peoples became very much aware of this historic fact.

On March 25, 1918, when the czarist regime was shattered, Byelorussians formed their own independent state in their historic homeland, with its capital at Minsk. At once they set out to rebuild their new state in the image of their centuries-old dream, and in freedom they were doing their utmost to attain their goal. But all their efforts were of no avail, and all their hopes were dashed by the aggressive Red army. Before the end of 1918 Byelorussia was attacked, overrun, and then made part of the Soviet Union.

Thus ended the brief but glorious period of independence in Byelorussia. Today for more than 45 years the Byelorussian people have been prizoners in their homeland, effectively sealed off from the free world by hundreds of miles behind the Iron Curtain. But they have not given up their hope for freedom and are praying for the day of their deliverance from Communist tyranny. On the 47th anniversary of their independence, Mr. President, we join them in their prayers.

HONORABLE SAMUEL N. FRIEDEL, CONGRESSMAN OF MARYLAND

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, today we commemorate the anniversary of Byelorussian independence. This as a day upon which we of the free world pay tribute to a people who have long suffered from the deprivation of liberty. It is also a day upon which we rededicate ourselves to the principles of universal freedom.

It would be easy for Americans to lapse into a mood of passive acquiescence on this question of loss of liberty. But this we have never done. Our own institutions are by no means perfect; nor have they ever been perfect. They are, after all, only the creations of man with all his weaknesses and shortcomings. Ours is a system of perfecting democracy in which we seek ultimately the idealistic goal established by our Founding Fathers, the goal of universal freedom.

In one sense ours is a privileged nation for the fact remains that we as a nation have never suffered the total loss of freedom. Thus, we cannot really know the pains and anguish of enslavement; we cannot really know the misfortune that has befallen those heroic Byelorussian peoples who, after a momentary respite of freedom, have again been brought under the tyranny of the Russian state.

For all the benefits we have enjoyed, still we as a people have been on the firing line of freedom so many times in our brief history that I feel sure we need not experience the loss of freedom to know its real value. Even at this very moment our American men are in Vietnam fighting for the ideals of human liberty. These ideals have always inspired our Nation to great sacrifice and I believe they will always do so.

In commemorating the national independence of Byelorussia as we are doing today, it is fitting to pay tribute to those who have lost their freedom, but it is also fitting to call the attention of the world to our own commitment to the cause of freedom. In so doing, we reaffirm our own commitment and in our reaffirmation we revitalize that glorious ideal to which we hope and pray all mankind aspires, the ideal of universal freedom. This act of rededication gives heart to the downtrodden; it gives them hope for the future that one day they, too, may enjoy the blessings of liberty and have within their own power the right to determine for themselves their nation's destiny.

HONORABLE JAMES J. HOWARD, CONGRESSMAN OF NEW JERSEY

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, until World War II Byelorussians were among the least known of the many peoples living under the yoke of Soviet communism. We had heard of the Ukrainians, the Baltic peoples, of peoples in the Caucasus, and even of those in distant Asiatic areas, but one seldom heard of the Byelorussians despite the fact that as an ethnic group they are more numerous than any of the groups named above. As a matter of fact these 10 million Byelorussians constitute the third largest ethnic group in the Soviet Union, exceeded only by the Russians and the Ukrainians. And these people, with their past glory, had lived there in the area east of the Baltic Sea, north of the Black Sea in northeastern Europe through the Middle Ages. Early in modern times their country was annexed to Russia and so remained until they regained their freedom in 1918.

These Slavic but distinctly different ethni peoples managed to retain their national traits and traditions, and succeeded in keeping alive their natioanl sentiments while subjected to Russia's czarist regime. Finaly, when the czarist regime was no more, Byelorussians felt free and proclaimed their independence on March 25, 1918. Soon they set up their own government and were masters of their own destiny for a very brief period. Within less than a year, however, the Red army overran the country, and independent Byelorussia ceased to exist. All frredom vanished from Byelorussia, but the vivid and joyous experience of that brief period still lives in the hearts and minds of the Byelorussian people.

For more than 45 years these people have been suffering under Communist domination in their homeland. But they have found it hard to reconcile their lot with the ways of oppressive communism. Neither those who endure the Communist regime there, nor those Byelorussians living abroad, have recognized the Soviet rule over their homeland. Americans of Byelorussian descent detest and despise both the regime in the land of their ancestors and those who rule there. On the 47th anniversary of Byelorussian Independence Day we all join these people in this observance and express the hope that soon Byelorussians shall be free from Communist domination in their homeland.

HONORABLE THADDEUS J. DULSKI, CONGRESSMAN OF NEW YORK

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, today we commemorate the 47th anniversary of Byelorussian Independence Day.

The people of Byelorussia, often known as White Russians, are an ancient people whose history dates back much further than that of the Great Russians. They are one of the more numerous and ethnically distinct peoples in the Soviet sphere. Although racially related to the Russians and other Slavic peoples, they have always had distinct national character of their own which has remained with them to this day.

Their historic homeland lies east of Poland and west of Moscow, with its center in the famous city of Minsk. Byelorussia became part of the Russian Empire erly in the 16th century, and remained as such until the Bolshevik revolution of 1917 which destroyed the szarist empire. The Byelorussians were among the non-Russian national groups which asserted their freedom and proclaimed their national independence. On March 25, 1918, the Byelorussian National Republic was established.

But, as happened in so many other cases, these long-subjugated peoples were not destined for freedom. Early in 1921, before they had a chance to enjoy the fruits of their victory, the Soviet Red Army overran their country and made it a part of the Soviet Union. In less than 3 years, independent Byelorussia vanished, and today it continues to live only in the minds and hearts of patriotic Byelorussians suffering under Soviet dictatorship.

Despite the heart-rending hardships endured by these people under one of the worst tyrannies known to man, the Byelorussians have not given up their hope for freedom. Let us continue our prayers that this day will not be far off so that these people may enjoy the blessings of freedom in their historic homeland.

HONORABLE SEYMOUR HALPERN CONGRESSMAN OF NEW YORK

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, March 25, 1965, marks the 47th anniversary of the proclamation of Byelorussian independence. The German occupation of western Byelorussia during the First World War had provided an opportunity for the leaders of Byelorussia to express their love of freedom and their longings for independence. Although the Brest-Litovsk peace treaty between the Central Powers and Soviet Russia on March 3, 1918, ignored these aspirations for liberty, on March 25, 1918, the valiant national council proclaimed Byelorussia an independent republic.

The Byelorussian state had little chance to survive despite the bravery of its people. With the defeat of Germany, the Soviet Government repudiated the Brest treaties. Occupying all lands evacuated by the Germans, the Soviet proclaimed a Byelorussian S.S.R. on January 1, 1919. In the peace treaty between Poland and the Soviets in March 1921, Byelorussia was partitioned between its two large neighbors. The Second World War, however, ended with almost all of Byelorussia within the Soviet border.

Today the Soviets make some pretense of permitting a special status for the Byelorussian S.S.R. It is a signatory of the United Nations Charter and signed the partial test ban treaty in Moscow. We know, however, that the Byelorussian people have been completely subjugated to the Soviet Communists and are among the captive peoples behind the Iron Curtain, without basic political rights, without fundamental freedoms, and without the opportunity for selfdetermination.

We in the United States have a living link with the people of Byelorussia in thousands of Americans of Byelorussian ancestry and Byelorussian immigrants who have helped to build our country. As the leaders of the free world, we have a special responsibility to sustain the love of freedom among all people. As free men we must sympathize with all those behind the Iron Curtain who are denied the priceless of freedom of speech, freedom of the press, and freedom of religion.

Because of our devotion to freedom, it is fitting that we pause a moment in our daily work and join with Byelorussians throughout the free world and our countrymen of Byelorussian descent in celebrating this anniversary of the proclamation of an independent Byelorussian republic. We reaffirm that the maintenance and strengthening of freedom around the globe is the main tenet of American foreign policy, and that we have faith that freedom will ultimately win in the never-ending struggle against tyranny. We take occasion to assure the Byelorussian people that they have not benn forgotten by the free world. We understand their plight, and sympathize with the hope for freedom that they must keep hidden from Communist sight. It is our wish that the day will come when all men may live in a world of peace and plenty and, above all, of freedom.

HONORABLE BOB WILSON, CONGRESSMAN OF CALIFORNIA

Statement from the House floor on March 26, 1965

Mr. Speaker, yesterday, for the 47th time, the people of Byelorussia observed a day which is as important to them as the Fourth of July is to us— the anniversary of their independence. Unfortunately, this anniversary cannot be celebrated as we celebrate our independence because the long arm to totalitarian Russian Government has long since reached out and brought the Byelorussians into its grasp.

The plight of the people of Byelorussia, their devotion to freedom and the sacrifices they have made over the 47 years since they declared their independence in 1918 should serve as an example to freedom-loving people the world over.

The spirit of the Byelorusians and all of the people of the captive nations locked behind the Iron Curtain is truly remarkable. That they have clung to the hope of freedom and liberty in the face of years of subjugation should inspire all of us.

I know that the dream of the day when Communist rulers no longer control the lives of the Byelorussian people is bright in their hearts. May that dream become a reality and may the independence day observation this year help call the attention of the free world to the cause of these long-oppressed people.

UNNIVERSARY OF BYELORUSSIAN INDEPENDENCE

CONTINUED

HONORABLE HENRY HELSTOSKI, CONGRESSMAN OF NEW JERSEY

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, today we commemorate the anniversary of Byelorussian indepenndence. It is a day upon which we of the free world pay tribute to a people who for a few moments in a period of international upheaval had enjoyed the right of selfdetermination.

In commemorating Byelorussian independence, one calls to mind one of the greatest principles ever proclaimed by man, and that is, the principle of selfdetermination. It is this principle that provides the pulsebeat of democracy, for what it means in essence is that the peoples themselves have the sole right to determine their own national destiny.

Self-determination, as a principle of politics, had been a product of the age of enlightenment. It is a product of the thinking of those great philosophers of democracy such as John Locke who believed that man had a natural right to govern himself. Today it is easy for us to become indifferent to the genuine revolutionary character of this idea. For its time, this princieple of natural rights was indeed revolutionary, for it had taken shape in a political climate when all men by and large believed that kings of nations governed by divine right, that is, that their power and authority were derived from God and thus all men were bound by the absolutist declarations of their government.

The notion of natural rights of man, however, preached a different doctrine. It held that all men had certain inalienable rights that derived from nature itself and among those rights was the right of self-government. In other words, the commonly held notion of power and authority of government from above was reversed, and these rights were now said to be deposited within the people who through the exercise of those rights created their own particular form of government.

Thomas Jefferson had, of course, applied this wonderful democratic principle to the American setting. And he fused this principle with the evolving concept of American nationalism which had taken the concrete form of our Declaration of Independence and eventually our Constitution. Thus in America, what had been a matter of theory had now become a practical political reality.

At the same time, however, another new principle that would determine man's destiny was also evolving, and that was the principle of nationalism. The Western world had witnessed the marriage of the principles of self-determination and nationalism in America. And as the 19th century moved on it was to see both principles govern the thought of all men who sought national independence.

Byelorussians were moved by both of these principles, but not until their opportunity had arisen during World War I were they able to apply them in their full meaning. Byelorussians, along with the other suppressed peoples of the Russian and Austro-Hungarian Empires, had seen a new hope for their Nations as the power of the former oppressors had dissolved under the impact of war. Fired by a deeply engrained nationalism and inspired by the principle of self-determination, the leaders of Byelorussia declared their national independence and set into motion forces which they hoped would make their aspirations a concrete reality.

Self-determination remains the dream of men everywhere. Few people are more aware of this than the Byelorussians, or White Russians as they are also known to us. These people are united by cultural tradition, a common language, a history of struggle and most of all a common hope for freedom from foreign domination.

On March 25, 1918 Byelorussian people proclaimed its independence. On that date the Byelorussiean Democratic Republic was born, and it appeared that this new Nation would take its rightful place among the free Nations of the world.

Unfortunately, those hopes were never to become a reality; not because of any failure in their national resolve, but rather because of the awesome power of the newly emerging Communist Russia whose military forces had swept over the territories of the former Russian Empire, conquering them again, and eventually reasserting a new and more terrible form of tyranny.

On this day of national commemoration it is fitting, therefore, that we Americans pay tribute to the gallant Byelorussian peoples. It is also fitting that we take this occasion to reassert our own faith in the principles of democracy, for it is in those principles that we find the strength to sustain ourselves as a Nation in the trials of the present and future, and it as also in those principles that we find the greatest inspiration for all men who seek a better life.

HONORABLE DOMINICK V. DANIELS, CONGRESSMAN OF NEW JERSEY

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, March 25 marks the 47th anniversary of the attempt of the Byelorussian people to make themselves independent, the goal of all men proud of their distinctive cultural, historical and linguistic heritage.

The endless series of autocratic regimes centered in Moscow has never been willing to tolerate diversity. They have spared no amount of effort and not amount of blood to force different nationality groups into a common mold without the opportunity of self-government, and deprived of the most fundamental civil rights.

The collapse of the corrupt and ineffective czarist regime during the First World War gave many of the subjugated nationalities the chance they had longed for to establish themselves as free and independent nations, threatening no one, desiring only to live their own lives in peace.

The people of Byelorussia boldly and courageously seized this opportunity to proclaim themselves an independent republic after 3 years of German wartime occupation had come to an end.

But even though the faces had changed in the Kremlin, and the ideological justification for tyranny had shifted from the discredited notion of divine right of kings to the corrupt notion of all power to the party, these two regimes had one thing in common: they were determined to wipe out all traces of national identity and independence.

The first onslaught of the newly formed Red army came a year after Byelorussian independence has been proclaimed, and in 1921, the territory of Byelorussian people was divided between the Soviet Union and Poland.

A similar pattern took place in the Second World War. There was a period of German occupation followed by the renewal of Moscow domination through the instrument of the Red army. Only this time the whole of the territory was swallowed up and Poland also became a puppet satellite.

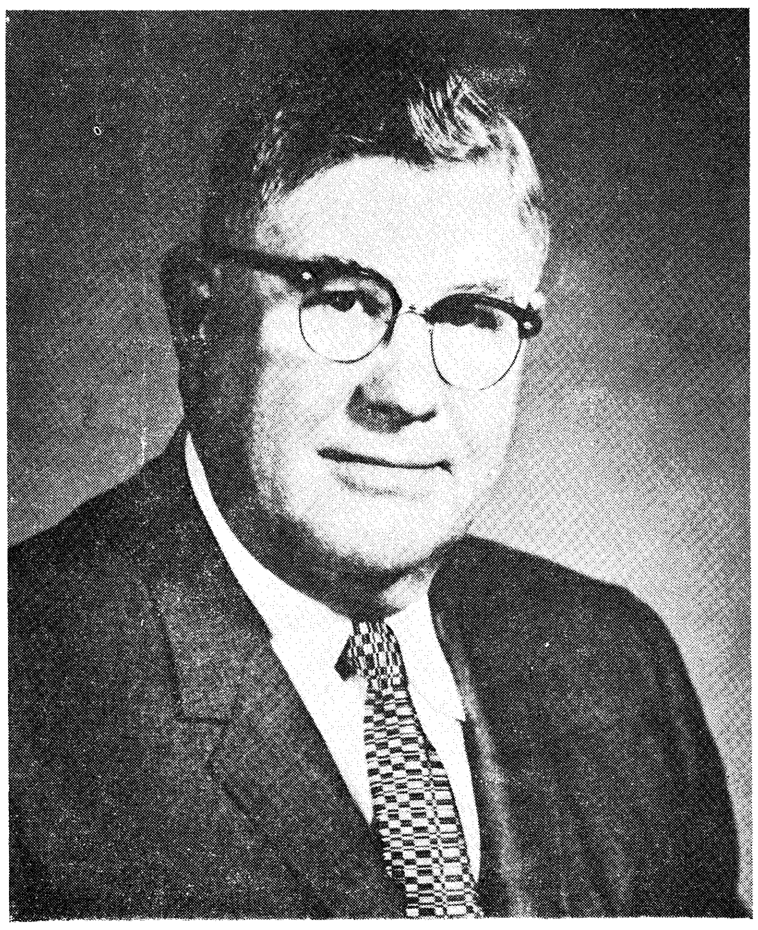
Now that the rules in Moscow have proclaimed their intolerance of all independence and national identity everywhere in the world, the peoples in the free world have become part of the struggle that, on a smaller scale, was waged by the Byelorussian people 47 years ago. Let us look upon that time as the beginning, not the end, of man's irresistible movement toward the goal of freedom for all peoples.

HONORABLE JOHN V. LINDSAY, CONGRESSMAN OF NEW YORK

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, today marks the 47th anniversary of the Byelorussian declaration of independence. On that day in 1918, the hopes and aspirations of nearly six-score years were realized. A once-proud people joyfully welcomed the opportunity to demostrate to the world that the long czarist oppression had not dulled their zeal for self-government. We are all sadly aware that the republic was short-lived; but, to my mind, there is a particular poignancy surrounding the Soviet takeover. For many among us do not comprehend the depth of the anguish which this unwarranted act created among Byelorussians, both in the homeland and around the world. The reason for this is that a great number of individuals, in the United States and Western Europe, assume this people to be a group native to Russia. On the contrary, Byelorussia is a separate entity, with its own language, culture, and customs. It is for these very reasons, coupled with the memory of past independence, that the people of this nation never capitulated in the face of czarist rule and oppression. They remembered a period, several centuries before, when their nation had flourished, and had made significant contributions to the progress of Western man. These sentiments gave rise to several courageous revolts, each of which was crushed by the forces of Imperial Russia. The Byelorussian people displayed the same independent courage under the Communist yoke, and in the famous Slutsk uprising of 1920, heroically battled against impossible odds, in the full knowledge that if unsuccessful they would experience even greater cruelty and reprisals. The Red army wiped out the resistance, fierce vengeance was taken, and a foglike silence enveloped the country.

Let no one be deluded by the absence of physical revolt since 1920. History shows that the Byelorussian people have not given up. Quite the contrary, the flame is very much alive. Having been subjugated for all but 3 of the last 170 years, they have developed a singular capacity for passive resistance, and it is this quality which sustains them now, and in which the Kremlin can find no solace or comfort. By one means or another greater measures of freedom will come.

Hon. Edward J. Patten, Congressman of New Jersey

HONORABLE EDWARD J. PATTEN, CONGRESSMAN OF NEW JERSEY

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, when the Byelorussian people proclaimed their independence on March 25, 1918, their Democratic Republic was born.

This independence was achieved after many years of hope, struggle, and sacrifices. But victory and happiness turned to defeat and sorrow, for despite the courage and determination of the young Republic, Bolshevik forces soon overwhelmed it.

The Byelorussian-Soviet Socialist Republic was then created, but it does not represent the Byelorussian people — it is merely another Soviet satellite.

As we celebrate the 47th anniversary of the Byelorussian Democratic Republic's proclamation of independence, it is significant that the observance is made by not only Americans of Byelorussian descent and Byelorussian immigrants in the United States, but by the entire free world.

I know that some day, the independence and freedom the Byelorussian people lost 46 years ago, will be regained and preserved, for tyranny does not, and cannot endure.

It cannot endure, because it is conceived in evil, born in violence, and raised in despotism—and because it rules with force and injustice. It lacks popular support and therefore cannot endure.

But freedom, supplemented by strength and courage, can and does endure, because it is good and peaceful, governing with reason and justice. It enjoys broad popular appeal and does succeed.

That is why Byelorussian people should not yield to despair. They should live with hope in their hearts, because some day they will be free again, for their courage and patriotism are strong and great.

HONORABLE JOHN D. DINGELL, CONGRESSMAN OF MICHIGAN

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, at the end of the First World War many submerged and almost lost nationality groups regained their freedom and attained sovereign and independent status. That was one of the most welcome results of a terrible and most destructive war. Subject nationalities of once powerful but now crumbling empires threw off the yoke of their oppressors and proclaimed their freedom. The Byelorussian people, who had been held down under the Russian czars for centuries, proclaimed their national independence on March 25, 47 years ago.

The people of Byelorussia had their own sovereign, independendent state before the rise the Russian Empire. Then, centuries ago, they were overwhelmed by the Russians, lost their independence and suffered under the czarist autocracy of Russia. During the long period under the czars, they carefully guarded their national traditions and their heritage, never abandoning hope for a chance to regain their national freedom. They therefore seized upon the welcome opportunity provided by the overthrow of the czarist regime in Russia, and proclaimed their independence on March 25, 1918. They established their own democratic form of government in their historic capital city, Minsk; and in the short time allotted to them, they began to rebuild their war-torn country. Unfortunately, however, the Byelorussians were not to enjoy their richly deserved reward for long. In December of that same year the Russian Bolsheviks expanded the area under their control. The Red Army overran Byelorussia, which was annexed by the Soviet Union, with some 10 millions Byelorussians as helpless victims.

Since then Byelorussians have been living under the oppressive yoke of their detested Communist overlords. Their lives are rigidly regimented and their labor is ruthlessly exploited. Their movements and behavior are closely watched by the ubiquitous state police, and they are forced to work for the Moscow-controlled Communist state. Their tyrannicaly bosses are trying to extinguish all ethnic and national sentiments among them, including all hope of freedom for Byelorussia.

Fortunately, even under these almost unbearable conditions, the liberty-loving Byelorussians still cling to their ideals of freedom and independence. In view of their steadfast dedication to these nobile ideals, I am confident, Mr. Speakre, that they will have their reward in freedom. On this 47th anniversary of their independence I wish the Byelorussian people fortitude and forbearance in their struggle against totalitarian tyranny.

HONORABLE JAMES ROOSEVELT, CONGRESSMAN OF CALIFORNIA

Statement from the House floor on March 29, 1965

Mr. Speaker, Byelorussians are one of the little known Slavic peoples whose homeland in the northwest of Russia and east of Poland has been part of the Russian Empire for centuries. These sturdy and stouthearted people, never numerous or strong enough to cope with their more powerful foes, the Russians in the east and the Poles in the west, had been overwhelmed by the Russians. For centuries they endured all sorts of hardships under the czarist regime, and when that regime was no more, they then saw their chance to attain their national goal early in 1918.

On March 25 of that year Byelorussian leaders proclaimed Byelorussia's independence of Russia and established the Byelorussian Republic. They formed their own democratic government, began rebuilding their war-torn country and were doing their utmost to rebuild the shattered fabric of their social, economic, and political life. At the outset they were faced with the numerous insurmountable difficulties, and the defense of the country were in a sad state, wholly inadequate to protect it against its powerful foes. It became an easy prey for the Red army of Communist Russia late in 1918, and thus the Byelorussian people enjoyed their freedom for only a very brief period before they were robbed of it.

But the idea of freedom has never deserted the Byelorussian people, and they still cling to it in the firm hope that some day they will attain it in their historic homeland. Nearly half a century of Soviet domination has not caused despair among the Byelorussians; they still feel that since theirs is a righteous and sacred cause, it will in the end win out against Communist totalitarianism. On the 47th anniversary of Byelorussian independence let us all hope and pray that their just cause will prevail against the forces of Communist oppression.

HONORABLE MELVIN PRICE, CONGRESSMAN OF ILLINOIS

Statement from the House floor on March 29, 1965

Mr. Speaker, 20 years after the close of World War II, two decades after the so-called peace was won in Eastern Europe, there is an ethnic people within the borders of the Soviet Union that is still subject to continued deportations and regional oppression. The people are the Byelorussians, who in the past have been a sovereign and independent nation.

It is a long and sad history. It goes back to the early Middle Ages. It goes back to 1795, when Byelorussia was taken over totally by the Russian Empire in the adjustments that accompanied the partitions of Poland. It goes back to 1863-64, when the Byelorussians revolted against the czar and were crushed by czarist military power.

The Byelorussians took their opportunity during World War I, when the czarist armies crumbled, to seek a restoration to their independent nation. They were crushed by the armies of the Soviet Union, the new power that had taken over where the czars once ruled. The First Byelorussian Gongress elected a council that proclaimed a democratic republic but the end was futility.

It will not a well any longer on the history. What matters is the present.

During the 10-year period from 1954 to 1964 some 300,000 Byelorussians are scheduled to be removed bodily, without their consent, from their homeland to other locations within the Soviet Union. The population of the region is smaller already than it was in 1940.

There is a doctrine of human rights, Mr. Speaker, that should be binding on the rulers of the Soviet Union as it is most assuredly binding on this Nation. There is an extremity of ruthlessness, exercised by a predominant power, that violates humanity. I most earnestly hope that our diplomatic representatives will be able to find a way to convey to the Soviet state the suggestion that free nations can only be revolted by persecutions and expulsions intended to terrorize a whole population.

BYELORUSSIAN INDEPENDENCE DAY

CONTINUED

HONORABLE CHARLES S. JOELSON, CONGRESSMAN OF NEW JERSEY

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, it is an honor to commemorate the 47th anniversary of Byelorussian Independence, for in so doing we are remembering a brave and courageous people. The Byelorussians have displayed an inspiring commitment to the ideals of freedom and independence, goals which were realized in 1918. And even though their sovereignty as a nation was suppressed shortly thereafter, they have not yet relinquished this wonderful ideal.

The declaration of independence which the Byelorussians made in 1918 was to bring to fruition the long-cherished dream of freedom. Sadly, however, it was not to be that, "From now on the Byelorussian National Republic is to be a free and independent power", as they so boldly stated in their assembly and fervently believed in their hearts. Within a year this nation was to be converted into a battleground, becoming a pawn in the maneuverings of enemies. Occupied first by the Red Army and then later by the Polish Army, Byelorussia was partitioned by these two powers in 1921, signalling the suppression once again of an independent republic and a national aspiration.

The rule of force, however, cannot obliterate the truth: That Byelorussia is a nation of culturally united people, speaking one language is a truth that cannot be denied. That the Byelorussians are an ethnically oriented people, working toward distinct goals is evident. That the Byelorussians wish to become a vital member of the international community is clear, though at present, even with U.N. membership, it is impossible for Byelorussia to raise her own, distinct voice.

It is with great admiration that we salute these people who yet hold to the ideal of national sovereignty and independence. We join with these long-suffering people as well as those Byelorussians who have become part of our American nation in the prayer that their aspiration shall be realized.

HONORABLE EDWARD J. DERWINSKI, CONGRESSMAN OF ILLINOIS

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, March 25 marks the 47th anniversary of the proclamation of independence by the people of Byelorussia. I am pleased to join my colleagueus in the House of Representatives in paying tribute on this occasion to the brave Byelorussians whose short period of freedom was cut short by the Bolshevik forces of the Soviet Union.

The Soviet Government which now rules the Byelorussian people certainly does not represent their wishes or hopes, but merely serves as an instrument of oppression. Thus, the Byelorussian people suffer in the same manner as the other captive peoples of communism under a cruel dictatorship.

May I take this opportunity to commend the many Americans of Byelorussian origin who continue to strive for the eventual restoration of freedom for their homeland.

This anniversary serves as a reminder that the spirit of freedom continues to burn in the hearts of the Byelorussian people behind the Iron Curtain and that the desire for independence and self-government continues to be the greatest weakness of the Soviet Union.

Mr. Speaker, may I again emphasize to the Members of the House the importance of establishing a special House Committee on Captive Nations in order to call to the attention of the world the cruel oppression under which the Byelorussian and other captive nations of communism suffer.

Since I, myself, am descended from immigrants who came to the United States from Poland, I have maintained a special interest in the peoples of areas adjacent to the land of my forebears. The heroic people of Byelorussia have been extremely effective in maintaining their spirit and determination in the face of Communist oppression. We must not permit their spirit and determination to be in vain.

HONORABLE CORNELIUS E. GALLAGHER, CONGRESSMAN OF N. J.

Statement from the House floor on March 29, 1965

Mr. Speaker, today, 10 million Byelorussians are not allowed to celebrate their national holiday. But Americans remember and praise the brief spark of freedom which excited these people 47 years ago; for it is a symbol of the liberty sought by all men.

Throughout its long history, the Byelorussian nation has suffered and resisted domination. In 1965, however, it is subjected to the cruelest of all imperialisms: communism. In the name of that sterile and hyprocritical ideology, Byelorussians have been forced to give up their national aspirations, speak a foreign tongue, and adopt a new religion.

In 1918, with the fall of the autocratic czarist regime, Byelorussian leaders proclaimed the independence of tehir nation. For 3 brief years they were to experience liberty. Then, in 1921, the Red army attacked and occupied this newly born state. Ravished to fit Soviet designs for world domination, the Byelorussian National Republic has been forced to lose its strong cultural, political, and economic ties with the West. Even during the darkest hours of this brave nation, however the Soviets were unable to stifle the true spirit and pride of a noble people. Standing firm against Soviet domination, the great Byelorussian poets added their voices against the alien yoke which had descended upon them. Yanko Kupala sounded the lament for all Byelorussians with these touching words:

My fatherland — it is the whole world,
I have torn myself away from my
native soil.
Yet still I am not free from it—in sleep
I dream of Byelorussia.

HONORABLE JAMES M. HANLEY, CONGRESSMAN 0F NEW YORK

Statement from the House floor on March 25, 1965

Mr. Speaker, today marks the 47th anniversary of the proclamation of independence of the Byelorussian people, an anniversary sadly observed, for independence is a condition of the past for these unfortunate citizens of a proud country.

This tiny satellite country — a satellite in position, in government, but not in spirit, remains a constant reminder of the octopus arms of the communist doctrine.

Byelorussia knows the harsh, brutal stamping of armies over her soil... Three and a half centuries of slavery are engraved on the pages of her history books, three and a half centuries of denial of human rights, dignity — oppression. Yet these bold people, never fearing suppressions, formed many governments to overthrow their foreign intruders.

We all remember the cruel annals written during the First World War. Byelorussia was not excluded. German armies captured part of the country and assumed military control. Russia controlled another segment. Finally, during World War I, the Byelorussian people proclaimed to the world that they were living and would continue to live. The Great National All Byelorussian Congress on December 5-17, 1917, decreed the state of order of Byelorussia and the rights and freedom of its inhabitants and peoples.

On March 18, 1918, a constitutional decree established first the provisional form of the Byelorussian National Republic to create a completely independent statehood. By March 25, 1918, independence was reverentially proclaimed. The Government resulting from this proclamation expanded its activity in all fields of national life with the exception of the military — forbidden by the Germans. Important advances were made in the areas of education, culture, social protection. The Byelorussians tried to secure recognition from other states in order to open up diplomatic and consular offices in surrounding countries. The Republic was recognized de jure by Austria, Czechoslovakia, Estonia, Finland, Georgia, Latvia, Lithuania, Poland, and the Ukraine.

The German troops withdrew in November of 1918 and immediately the Red army began to advance into Byelorussia. The Byelorussian forces were insufficient to offer sizable opposition. However, the Government continued its efforts to form armed Byelorussian forces to defend the independence but to no avail. Russian armies tramped through the country extinguishing the hope of the Byelorussian independence in their path.

The Polish-Bolshevik War ended with a treaty between the warring powers in Riga on March 18, 1921. Byelorussia, as a result was divided between Poland and Soviet Russia. Part of Byelorussia was given to Latvia and the other to the Russian Government. Eventually the Soviet Government was established after a war with the Byelorussians.

Today Byelorussia joins her neighbors in the suppressed struggle for national and individual freedoms — freedom of speach, of government. The candle of hope will burn through the rains of tyranny and the long expected dawn will eventually splash light on this unfortunate country.

HON. WILLIAM B. WIDNALL, CONGRESSMAN OF NEW JERSEY

Statement from the House floor on March 29, 1965

Mr. Speaker, on March 25, the courageous people of the formerly independent Byelorussian Democratic Republic marked the 47th anniversary of the Proclamation of Independence. In the United States, a convention of Americans of Byelorussian descent was held on March 21, 1965, to commemorate this date. Although their former compatriots remain under the iron rule of Communists Russia, there is no doubt that the citizens of present-day Byelorussia joined silently, but forcefully, in this observance.

For the flame of freedom burns deep within the Byelorussian people. The successful effort at independence in 1918 was the culmination of many attempts to secure for themselves a national identity over the years. But self-determination is a word that is not in the Communist lexicon, and this independence was shortlived. Despite this fact, the traditions, customs, and spirit of a Byelorussian nation continues on. The importance of this national group, and its ability to identify as a national group, is underscored by the fact that their Communist masters feel the need for a separate "puppet" state within the borders of the Soviet Union.

By marking the anniversary of the independence movement of these brave people, we expose the fiction of this puppet regime and encourage the legitimate aspirations of Byelorussians everywhere for self-determination in their homeland. Those of us who have the benefits of freedom can do no less than this.

СЛОВА МАЕ ЧЫТАЧ

ПУНКТ НАД „І"

У № 94 „Беларуса" зьявіліся аж два артыкулы на тэму дызэрцыі беларускага актыву з радоў беларускага вызвольнага руху, якія рэпрэзэнтуюць тутака на эміграцыі беларускія палітычныя й грамадзкія арганізацыі.

Тэма балючая, але нагэтулькі важная, што нельга яе абмінаць маўчаньнем. Яе неабходна прадыскутаваць на бачынах нашае прэсы. Мы мусім прааналізаваць гэтае зьявішча й панатужыцца, каб знайсьці лекі на гэтую хваробу ды намеціць шляхі й мэтады дзеля аздараўленьня.

Эміграцыйнае жыцьцё падлягае сваяасаблівым законам натуры. Калі, прыкладам, перасадзім нейкую расьліну з аднэй глебы ў іншую, з аднаго клімату ў другі, дык гэта расьліна або гіне, або датарноўваецца да новага асяродзьдзя. Наша роля вельмі цяжкая. Мы ня маем права ані загінуць, ані канчальна прытарнавацца да новых абставінаў. Нашае заданьне — перахаваць нашую вялікую незалежніцкую ідэю й перадаць яе новаму пакаленьню.

Праўда, новае пакаленьне ня будзе думаць нашымі катэгорыямі, але прынамся мы павінны зашчапіць яму любоў і пашану да таго народу, зь якога выйшлі ягоныя бацькі. Сумлеўна, ці мы вернемся ў Беларусь. Калі-ж і вернемся, зноў-жа сумлеўна, ці мы там будзем патрэбныя. Магчыма, будучы на эміграцыі й захаваўшы сваю беларускасьць, мы зможам дапамагчы роднаму краю больш, чымся будучы там. Вось-жа ўся праблема й палягае ў тым, як захаваць нас у як найбольшай колькасьці актыўнымі ўдзельнікамі ў змаганьні за гэтую вялікую мэту.

Вельмі прыгожы адказ на гэта дае артыкул „Супраць нацыянальнай дызэрцыі". У гэтым артыкуле разгледжаныя прычыны дызэрцыі й наагул да некаторай ступені прычыны заняпаду нацыянальнага імпэту. Вось вынятак: „Змагацца трэба. Першае, пры помачы аб'ектыўнай, справядлівай і здаровай крытыкі, і, другое, пры помачы арганізаванага грамадзкага ўзьдзейваньня, пры помачы мабілізаваньня грамадзкай апініі супраць нездаровых і ненармальных зьяваў у нашым жыцьці."

Нельга нічога дадаць. Няхай кажны глыбака прааналізуе гэтыя словы й праверыць сваё сумленьне: як шмат ён зрабіў у кірунку арганізаваньня грамадзкага жыцьця на эміграцыі? Як шмат ён спрычыніўся дзеля папулярызацыі беларускай вызвольнай ідэі? Што зрабіў дзеля змаганьня супраць нездаровых і шкодных зьяваў у нашым грамадзкім жыцьці?

Адным з прыкладаў такіх шкодных і нездаровых зьяваў зьяўляецца артыкул М. Козыра „Адказ на ліст...", зьмешчаны ў тым-жа нумары газэты побач з артыкулам „Супраць нацыянальнай дызэрцыі". Я атрымаў уражаньне, што рэдактар газэты зумысьля хацеў паставіць іх побач, каб чытач мог параўняць ды адчуць пазытыўнасьць аднаго й шкоднасьць другога.

Тады, калі ў „Запісках Яўхіма Крайняга" аўтар абразіў аднаго чалавека, дык тут ён умудрыўся кінуцца ў мэгаламанію стаўляньня сябе ў ролю „цягавітага каня", а рэшту ці большую частку нашага грамадзтва мянуе „лянівай падлай". Прыходзілася чытаць брудную літаратуру, але яшчэ ня прыходзілася чуць, каб сярод беларускага народу ці ягонае эміграцыі былі нейкія „падлы". Падобныя „культурныя" выражэньні спатыкаюцца адно ў савецкай літаратуры або спатыкаліся ў нашых лягерных пашквілях. Падзел на інтэлігенцыю й работніцкую клясу даўно аджыў свой час. Сяньня абедзьве гэтыя сацыяльныя групы нагэтулькі ўнезалежніліся й матарыяльна выраўняліся, што такі падзел не на месцы.

Дарагія чытачы, такімі мэтадамі мы нікога да нашага руху ня прыцягнем. Тут вось якраз я й хачу паставіць пункт над „і". Мы вельмі лёгка паўтараем сяньня лёзунг змаганьня за незалежнасьць, за бацькаўшчыну, за Акт 25 Сакавіка... Але, відаць, ня шмат з нас ведаюць зьмест Акту 25 Сакавіка. Некаторыя з нас прачыталі, відаць, толькі першы параграф „Устаўной Граматы", дзе гаворыцца аб абвешчаньні незалежнасьці. Гляньце далей. Апрача незалежнасьці, Акт 25 Сакавіка гарантуе правы адзінкі, пашану індывідуальнасьці, абарону паасобных грамадзян незалежна ад рэлігіі, нацыянальнасьці ці палітычных перакананьняў.

Вось за гэты Акт 25 Сакавіка мы змагаемся. Сяньня мы маем Беларусь, але там „падлай" уважаюць тое, што для нас сьвятое. Мы сяньня змагаемся за тую Беларусь, у якой ня будзе падзелу ні на „падлаў" і „цягавітых каней", ні на інтэлігенцыю й працоўную клясу. Мы змагаемся за тую Беларусь, дзе мэгаляманы знойдуць належную апеку, а людзі зь „вераб'іным размахам" змогуць жыць і выконваць свае абавязкі перад народам і дзяржавай.

На заканчэньне варта сказаць, што пара сяньня пазбыцца таталітарных прыхватkаў і навыкаў, якія мы нажылі ў часы нашага грамадзка - палітычнага дасьпяваньня.

Яшчэ шчырая просьба да галоўнага рэдактара „Беларуса". Ня друкуйце няпрыстойных словаў. Калі слова „неэтычны", тарнаванае да аднэй асобы, Вам выдавалася лішня войстрым, і Вы ўстрымалі ад надрукаваньня аж на два месяцы мой ліст, дык слова „падла", тарнаванае да бальшыні нашага грамадзтва, ня толькі неэтычнае, але й някультурнае. Вы зрабілі-б вялікую прыслугу як нашаму грамадзтву, гэтак і аўтару, які гэтае слова няшчасьліва ўжыў.

Б. Рагуля

ПРЫЧЫНЫ НАЦЫЯНАЛЬНАЙ ДЫЗЭРЦЫІ

Пішу я ў сувязі з артыкулам „Супраць нацыянальнай дызэрцыіі", зьмешчаным у № 94 „Беларуса". Бачыце, я сам вельмі-ж супраць такой дызэрцыі. Толькі з гэнага артыкулу я ніяк ня мог дабіцца, што якраз Вы разумееце пад гэтым словам? Бо бязь яснага абазначэньня паняцьця „нацыянальнай дызэрцыі", шмат людзей, якія ніколі й ня думалі „дызэртаваць", пачуюцца пакрыўджанымі Вашымі высновамі. А ўзноў-жа тыя, што хоць і „не адыйшлі" (ды ніхто іх, каб і хацеў, не адапхне...), але даўно ўжо здызэртавалі, зрадзіўшы беларускай справе, Вамі без патрэбы ўзвышаюцца. Як-жа яно тады ёсьць з тэй нацыянальнай дызэрцыяй?

Я думаю, што пад гэтымі словамі трэба разумець **пакіданьне беларускай нацыянальна - вызвольнай ідэі**, спалучанае ня толькі із спыненьнем усякага шчырага высілку над яе ўжыцьцяўленьнем, але часта з больш ці менш скрытым шкодніцтвам беларускаму нацыянальна-вызвольнаму руху. Коратка, як і на вайне, гэта пераход на бок ворага. У такім удакладненым разуменьні слова, у нас ёсьць „дызэртыры" як сярод „адыйшоўшых", так і сярод вонкава актыўных. Ды хто ведае, дзе іх больш...

Такім-жа парадкам, мне здаецца, нельга так гуртам, як Вы робіце, залічаць у „нацыянальныя дызэртыры" ўсіх тых, што адыйшлі ад арганізацыйнага жыцьця, бо дастаткова ёсьць наяўных довадаў, што вялікая бальшыня зь іх зрабіла гэта не із сваёй вольнай волі, а з мусу — пад бязьлітасным ціскам узмоцненага наступу ворага на нашую палітычную эміграцыю ў ЗША. Астаўшыся ў душы шчыра, як і раней, на беларускіх нацыянальных пазыцыях, яны наважылі, што лепш часова адыйсьці, чымся шкодзіць пад варожым прымусам сваім родным арганізацыям. У радыкальна зьмененых абставінах людзі гэтыя ня бачылі іншага выхаду, як зьмяніць форму змаганьня.

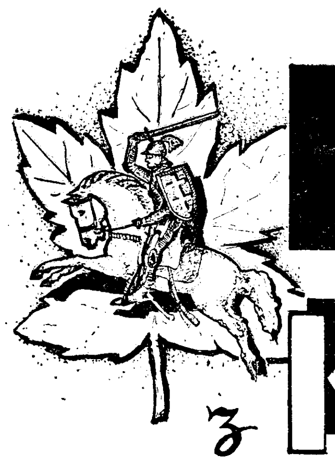
На тэму запраўднай нацыянальнай дызэрцыі ў Вашым артыкуле, нажаль, ні слова... Пры Вашым спрошчаным падыходзе да ўсяе справы выходзіць, што людзі нашыя адыходзяць ад актыўнай грамадзкай працы галоўна з прычыны „зматарыялізаваньня" — асабістых выгодаў жыцьця. Бязумоўна, такія адзінкі знойдуцца заўсёды. Але, бяручы агульна, факты ясна паказваюць, што ўсе нашыя эмігранты, больш і менш актыўныя, ёсьць вельмі ахвярныя, хоць і ня ўсе плацяць сяброўскія складкі. А гэта значыць, што Ваш высноў і хвалышывы, і несправядлівы.

Не, даражэнькая Рэдакцыя, беларуская эміграцыя ў Амэрыцы не раскладаецца й ёй з гэтага боку не пагражае ніякая небясьпека. Уся небясьпека йдзе ад ворага, і толькі ад ворага. Ён ня толькі атакуе й знутра раскладае нашыя арганізацыі, але пачарзе бярэ на прыцэл і кажнага з нас паасобку. За доўгія гады такой індывідуальнай „абработкі" нашых эмігрантаў маскоўскімі агентамі ані нашыя палітычныя дзейнікі, ані грамадзкія арганізацыі не парупіліся стаць у вабароне патаптаных людзкіх правоў, гарантаваных нам амэрыканскай Канстытуцыяй. Наадварот, яны прынялі дзіўную страўсявую тактыку хаваньня галавы ў пясок і ўважаньня, што вораг зусім ня існуе...

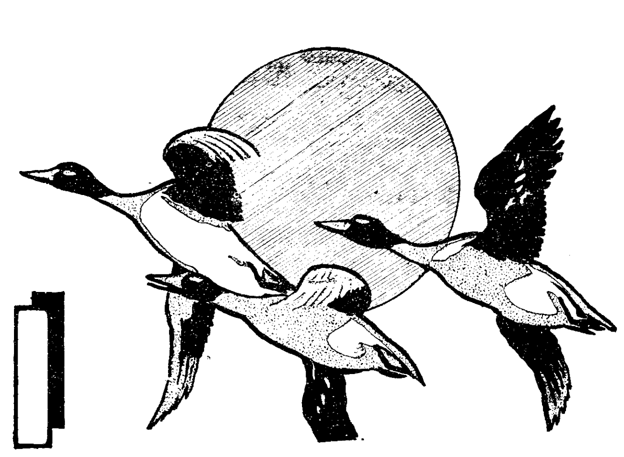
Гэтая самая тэндэнцыя яўна відаць і ў Вашым артыкуле, а таксама ў артыкулах іншых газэтаў. Што за дзіва тады, калі людзі, пакінутыя адно на свае собскія сілы й спрыт, каб неяк выжыць у цяжкой сытуацыі, каб ня дацца ворагу, прыймаюць радыкальныя меры, за якія пэўне-ж, яны самі будуць адказваць перад Богам, перад собскім сумленьнем і пера сваім народам. Але ці-ж нам іх судзіць?...

Мне здаецца, што калі нашая прэса хоча звацца свабоднай прэсай беларускай палітычнай эміграцыі, яна ня можа далей прамоўчваць факту ўзмоцненага наступу ворага супраць нашай эміграцыі ў ЗША, ані вынікаў гэтага наступу: вымушанага адыходу многіх ад актыўнага ўдзелу ў арганізацыйным жыцьці ды больш ці менш скрытага шкодніцтва, якім займаюцца ў нашых арганізацыях некаторыя „актывістыя". Як-бы яна страшнай ня была, а трэба глянуць праўдзе ў вочы... Прэса павінна ўзяць ініцыятыву й праламаць тую „сьцяну маўчаньня", што няўпрыцям нам самым выраслa між намі.

Э. Цьвярды

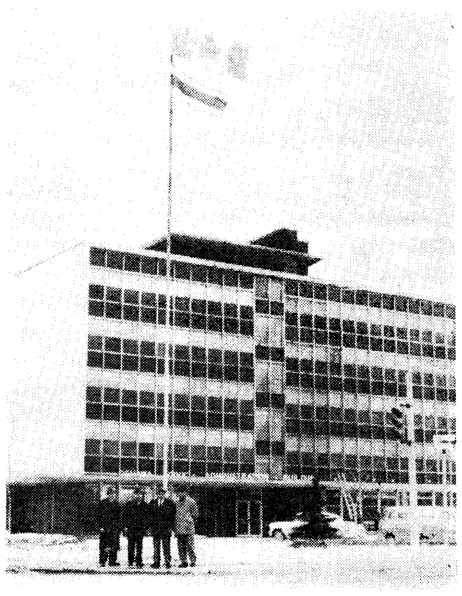

ВЕСТКІ з КАНАДЫ

524 St. Clarence Avenue
T O R O N T O 4, Ont.
У справах зьвязаных з мата-р'яламі да друку, падпіскай або рэклямай, зьвяртацца;
Mr. A. Markievich,
127 Dovercourt Rd.
Toronto 3, Ont. Tel. LEnox 1-8009
або: Mr. K. Akula,
57 Riverdale Avenue
Toronto 6, Ont.
Tel. HOward 1-3992
Advertising rate — $ 1.25 per column inch

САКАВІКОВАЯ УРАЧЫСТАСЬЦЬ У АШАВЕ

На машце гарадзкой ратушы ў Ашаве павявае ўпяршыню Антарыё беларускі сьцяг

На ўрачыстай Акадэміі ў Ашаве

Дзякуючы стараньням Управы Беларускай Самапомачы ў Ашаве, асабліва ейнага старшыні сп. Г. Харэвіча, было пастаноўлена адсьвяткаваць сёлетнія ўгодкі Акту 25 Сакавіка больш урачыста й шырака. У гэтым кірунку даўжэйшы час вялася сур'ёзная падрыхтоўка. Дата сьвяткаваньня была вызначаная на 28 сакавіка, сп. сп. Б, Лішчонку й Б. Кірку было даручана падрыхтаваць мастацкую частку, былі таксама разьмеркаваныя й іншыя функцыі.

Сам старшыня распачаў захады ў Гарадзкой Управе аб дазволе вывесіць беларускі сьцяг на машце гарадзкой ратушы. У гэтым шмат дапамог сп. Алекс Шастоўскі — радны Гарадзкой Управы, і дазвол быў атрыманы.

І вось у аўторак 23 сакавіка мэр гораду Ашавы Лайман Гіффорд прыняў беларускую дэлегацыю ў складзе сп. сп. Г. і В. Харэвічаў, сп-ні Л. Мачко й А. Маркевіча ў сваім габінэце, дзе быў афіцыйна перададзены яму беларускі сьцяг, зробленыя былі фотаздымкі прадстаўнікамі прэсы ды была перададзеная мэру літаратура ў ангельскай мове пра Беларусь і Беларускі Народ. Аб гэтай падзеі, як і наагул аб сьвяткаваньні шырака пісала мясцовая газэте „Ашава Таймс", у якой быў зьмешчаны й адпаведны фотаздымак, а таксама падала аб сьвяткаваньні й мясцовая радыястанцыя.

Як бачым на зьмешчаным ніжэй фотаздымку, праз цэлы дзень 25 сакавіка на машце ратушы, побач з канадыйскім, павяваў і наш беларускі сьцяг. Гэта, калі ня мыляюся, сталася ў Канадзе ўпяршыню.

У нядзелю 28 сакавіка прыбылы з Таронта а. прат. М. Мацукевіч адправіў супольна з а. Запарынюком Божою Службу ў мясцовай украінскай царкве сьв. Марыі. У часе Службы а. Мацукевіч сказаў глыбока патрыятычнае казаньне на тэму гэрояў-волатаў і іхнага змаганьня за долю Беларускага Народу.

А 4-ай гадзіне папаўдні ў залі ўспомненай царквы распачалася ўрачыстая Акадэмія, якой кіраваў сп. Я. Пітушка. Тады сп. сп. Б. Лішчонак, Г. Мачко й Лагода музычна выканалі канадыйскі нацыянальны гімн „О Канада". Тут-жа ўсе дзеці — удзельнікі мастацкай часткі, выстраіўшыся на сцэне, прачыталі малітву „Магутны Божа".

З прывітальным словам выступіў сп. Г. Харэвіч, пасьля яго сп. К. Акула прачытаў інфармацыйны даклад паангельску, а сп. Р. Беразоўскі выступіў з дакладам у беларускай мове. Спасярод гасьцей віталі нас з нацыянальнымі ўгодкамі: даст. Дэйвід Гагн — лібэральны пасол з Таронта у Фэдэральны Парлямант, ён-жа й афіцыйна рэпрэзэнтаваў прэм'ер-міністра Канады в. дастойнага Лестэра Пірсана й міністра Грамадзянства й Іміграцыі даст. Джона Нікалсона; даст. Абэрт Валкэр — пасол у Антарыйскі Парлямант з акругі Антарыё; радны Гарадзкой Управы А. Шастакоўскі, які рэпрэзэнтаваў мэра Ашавы й раднага А. Г. Мардоха; сп-ня Джо Алдвінкл — ад Ашаўскага Фэстывальнага Камітэту (яна ўжо добра нам знаёмая зь мінулага году, калі мы бралі ўдзел у парадзе на Даміньён Дэй) ды прадстаўнікі Украінскіх арганізацыяў сп. сп. д-р Остафійчук, Бортків і Сторожэнка.

Таксама было паведамлена аб прысланых пісьмовых прывітаньнях (каля 30-ці), сярод якіх былі прывітаньні ад в. даст. Дж. Дыфэнбэйкэра, л. д. Дж. Робэртса, П. Галліера, Дж. Ярэмкі, П. Юзыка, С. Гайдаша, Д. МэкДональда, А. Гросмана, А. Аллена й інш., а таксама тэлеграмы ад в. даст. Л. Пірсана і даст. Дж. Нікальсана.

Прамаўляе даст. А. Валкэр, пасол у Антарыйскі парлямант

Пасьля перапынку адбылася мастацкая частка. Тарэса Мышкоўская й Ірка Харэвіч прапялі „О Беларусь, мая шыпшына" пад акампаніямант сп. Б. Лішчонка, а ўсьлед за гэтым была паказаная інсцэнізацыя казкі Максіма Танка „Жураўель і чапля", якую падрыхтавала сп-ня Валя Пашкевіч із сваёй дачкой Эвай, Алесяй Сладкоўскай і Я. Пітушкам. Дзевяцёхгадовы Толік Пунтус выканаў на акардыёне „Люблю наш край". Рагнеда й Вітаўт Рагулі, усім вельмі добра ведамыя, зь вялікім майстроўствам праскакалі свайго змадэрнізаванага „Крыжачка", як узноў-жа пад кіраўніцтвам В. Пашкевіч была праскаканая „Бульба" з удзелам Эвы Пашкевіч, Юлі Чэчат і Алесі Сладкоўскай.

Пасьля гэтага сп. сп. Б. Лішчонак і М. Ганько выканалі на мандалінах дуэт „Павей, ветру", тады ўзноў Т. Мышкоўская й І. Харэвіч прыгожа прапялі песьню „Васілёчкі", затым іх зьмяніла сп-ня Багдан, выканаўшы беларускую мэлёдыю на піяніне. Танцавальная група пад кіраўніцтвам сп-ні В. Пашкевіч дадала яшчэ танец „Полька Янка", які выканалі: Эва Пашкевіч, Алеся Сладкоўская, Крыстына Сьцепановіч і Ліза Шапарава.

Ужо паводля традыцыі, на заканчэньне мастацкай часткі й праграмы наагул, загрымела нашая незаменная „Лявоніха", якую за кароткі час навучыў танцаваць моладзь Ашавы сп. Б. Кірка, адмыслова прыяжджаючы сюды з Таронта. „Лявоніху" выканалі: Ірына Харэвіч, Тарэса Мышкоўская, Крыстына Целеш, Зьмітра Харэвіч, Ролянд Целеш і Аляксандра Тарасэвіч пад акампаніямант сп. сп. Лішчонка, Мачко й Лагоды.

Урачыстасьць была закончаная музычным выкананьнем беларускага нацыянальнага гімну (на маю думку, усё-ж лепш, каб нацыянальны гімн быў сьпяваны ўсімі прысутнымі). Некалькі сотняў цешыліся вялікім посьпехам ды высокім узроўнем сьвяткаваньня Дня Незалежнасьці ў Ашаве.

Хвядос Прылепскі

УГОДКІ НЕЗАЛЕЖНАСЬЦІ Ў ТАРОНТА

47-ыя ўгодкі Акту 25 Сакавіка Беларускае Нацыянальнае Аб'еднаньне ў Таронта адзначыла сёлета ў дзень 28 сакавіка.

У беларускай царкве сьв. Эўфрасіньні Полацкай адбылася ўрачыстая Багаслужба й Малебен, прысьвечаныя ўгодкам. Настаяцель царквы прат. В. Сагайдакіўскі, хоць сам Украінец, сказаў пабеларуску вельмі зьмястоўнае й за сэрца кранаючае казаньне. Некаторым аж сьлёзы пакаціліся з вачэй, калі прыпомнілі сабе Бацькаўшчыну й ейную цяперашнюю незавідную долю. Падчас Багаслужбы й Малебну былі выстаўленыя сьцягі — канадыйскі й беларускі, а сотні запаленых сьвечак надавалі ўрачыстасьвяточны настрой.

Пасьля Малебну й казаньня, на заканчэньне загрымела песьня „Магутны Божа", запачаткаваная хорам і падхопленая вернікамі. Па набажэнстве шмат якія таронцы паехалі ў суседні горад Ашаву на ўрачыстую акадэмію.

***

Задзіночаньне Беларусаў Канады наладзіла сьвяткаваньне ўгодкаў абвешчаньня Незалежнасьці Беларусі ў Таронта ў нядзелю 4 красавіка.

У БАПЦаркве сьв. Кірылы Тураўскага а. Міхаіл адслужыў сьв. Літургію, а зараз-жа пасьля Божае Службы ў залі БР-ГЦ пачалася ўрачыстая Акадэмія. Пасьля адыграньня канадыйскага гімну, Акадэмію адкрыў сп. М. Ганько. Даклад на тэму абвешчаньня Незалежнасьці Беларусі прачытаў д-р В. Жук-Грышкевіч.

У канцэртнай частцы сп. Раіса Жук прадэклямавала верш Я. Купалы „На суд". Пасьля сцэну запоўнілі тыя самыя дзеткі, што тыдзень раней гэтак добра паказалі сябе ў Ашаве. Зноў слухачы пачулі „Шыпшыну", „Васількі", „Слуцкія ткальлі" ды „Павей ветру", а наапошку пабачылі гарэзьліва - вясёлую „Лявоніху".

ЖЫЦЬЦЯДАЙНАСЬЦЬ ІДЭІ

Нядаўна адзін мой добры сябра сказаў мне ў гутарцы, што мусіць ня варта йсьці яму на сёлетнюю сакавіковую ўрачыстасьць. — Што там новага пачуеш ці даведаешся? — казаў ён. — Із году ў год тое самае. Чалавек як раз там быў, дык і хопіць...

З аднаго боку ён меў слушнасьць. У нашых асяродках, асабліва дзе няма творчых і мастацкіх сілаў, з году ў год адбываюцца тыя самыя на адзін узор урачыстасьці. Устанавіўся пэўны няцікавы шаблён.

Упікаць некаторым нашым асяродкам, што яны ня робяць нечага, да чаго ім сілаў не стае, няма як. Але ў выказваньні майго сябры была й іншая паднотка: бачыш, нічога новага-ж ад 25-га Сакавіка 1918 году ня здарылася. Ну, абвесьцілі незалежнасьць. Пра гэта-ж, маўляў, усе ведаем; чаго-ж тут дзяўбсьці пра тое самае дый яшчэ на адзін і той самы лад.

Тутака ў гэткім выказваньні бачу й апатыю, і цынізм, і рэзыгнацыю. Гэткіх дачыненьняў да нашага найбольшага нацыянальнага сьвята ніяк нельга апраўдаць. Людзі-ж кажны год сьвяткуюць і Вялікдзень, і Каляды і сямейныя сьвяты. Чаму-ж ніколі гэта ім ня знудзіцца? А таму, што ў гэтыя сьвяткі чалавек спыняе сваё будзённае вандраваньне, узыходзіць і спыняецца на тых вышынях, адкуль відаць, як на далані, і нязьменная праўда боская, і мэтазгоднасьць нашага агульначалавечнага дый прыватнага сямейнага існаваньня.

Гэтак сама і ў народным жыцьці. Мы-ж добра ведаем, што ад гэнага часу, калі паняволены беларускі народ заявіў галасна, вуснамі паэты, што хоча „людзьмі звацца", дый да таго дня, калі ўзыйшоў на вышыню менскага Усебеларускага Кангрэсу, быў ня зусім вялікі прамежак часу. Ад пачатку прабуджэньня да ўваскрошаньня змабілізавана дастаткова народных сілаў, каб пачаць будаваць дэмакратычную дзяржаву. Пры ўкладаньні беларускай дэкляарацыі незалежнасьці прысутнічалі й вялі рэй беларускія Джэфэрсоны й Адамсы й меншыя ў гістарычнай меры народныя сыны.

З адлегласьці гадоў бачым сяньня, якуы вялікую справу яны зрабілі. Гэта прызнаюць на нашых вачох нашыя найбольш заклятыя ворагі. Апрача ўсіх іншых аспэктаў Сакавіковага Акту, ён для нас змагароў за вызваленьне Беларусі мае ў найбольшай меры моц абнаўленьня нашае веры й сілаў у справядлівасьць выбранага намі шляху. Гэтак кажны год у гэты вялікі дзень зьбіраемся меншымі ці большымі групамі да тэй крыніцы, дзе нанава мацуемся, набіраем сілаў, веры, каб далей ісьці цяжкім шляхам да выбранае мэты.

Калі-б чужнік спытаў каторага з нас: у чым ляжыць твая беларуская сіла? — дык можна было-б яму адказаць прыблізна так: я ганаруся тым, што я Беларус і кажнаму проста ў вочы гляджу. Ніхто ня можа мне сказаць, што я за яго горшы ці ніжэйшы й ніхто ня мае правоў на нашу зямлю. Праўда, чужнік гвалтам пануе над маім народам, але народ ня спыніў змаганьня. Ён вуснамі сваіх вольна выбраных прадстаўнікоў заявіў сваё права на незалежнае жыцьцё, на свае землі, перад цэлым сьветам задэкляраваў сваю жывучасьць і вось ужо колькі дзесяцігодзьдзяў змагаецца за свае правы. Гэткім чынам крыніца мае сілы, гэта й ёсьць Сакавіковы Акт.

Цяперака ня тыя часы, што ў 1918 годзе, калі аслаблены народ наш падняўся першы раз на ногі й на яго навалілася цьма злыдняў з усіх бакоў, каб запалохаць. — У вас ні солі, ні нафты, ні вугля, ні зялеза. Як-жа вы бяз нас, дабрадзеі, жыць будзеце. Прападзеце! — крычалі ворагі.

Гэткім чынам намагаліся адабраць у народу веру ў свае багацьці й свае сілы, у здольнасьць самакіраваньня. Мы сяньня бачым, якая крывадушная й падступная гэта была хлусьня. Нашая бацькаўшчына багатая, народ працавіты. У кароткі й цяжкі гістарычны пэрыяд ён знайшоў даволі сілаў, палітычнага розуму, каб нанава ўваскрэснуць, узыйсьці на вяршыні, з вышыні якіх заявіў цэламу сьвету, што ад гэнага часу жадае жыць бязь ніякае апекі, кіравацца сваймі собскімі сіламі, будаваць свой асобны дом.

Жыцьцё мяняецца. У сьвятле гэтых зьменаў кажны год мы спыняемся, каб з новых пазыцыяў яшчэ раз прыглядзецца да Сакавіковага Акту, нанава ацаніць яго. І заўсёды пераконваемся ў жыцьцядайнасьці, нявычэрпнай сіле Сакавіковай Ідэі. Падумаць адно, зь якіх пазыцыяў сяньня тутака на выгнаньні, мы — місіянеры паняволенага народу, гаварылі-б тут да магутных дэмакратычных дзяржаваў гэтага сьвету, калі-б у заплеччы ня было Сакавіка. Ды з намі ня толькі-б лічыцца, але й гаварыць ніхто не хацеў-бы. Уважалі-б нас за нейкі прымітыў, што нарадзіў нейкія нярэальныя мроі, дый толькі... Мы маглі-б, чаго добрага, стацца прадметам насьмешак.

У Сакавіковым Акце крыніца нашых сілаў і нашае веры, а ў шляху пройдзеным ад часу абвешчаньня незалежнай Беларускай Народнай Рэспублікі, у ахвярах прынесеных на аўтар вызваленьня бацькаўшчыны доказ жыцьцядайнасьці Сакавіковае Ідэі. І сяньня, зь гістарычнае пэрспэктывы можам сьмела запэўніць сябе й сьвет цэлы, што народ наш ня спыніцца ў змаганьні, аж пакуль на забранай зямлі не зазьзяе сьвятло вольнасьці й справядлівасьці.

К. Акула

СУСТРЭЧА З МІНІСТРАМ ЗАМЕЖНЫХ СПРАВАЎ

26-га сакавіка сёлета выдавецтва „Канэд'ен Сын" ладзіла прыняцьцё этнічнае прэсы для сустрэчы зь міністрам замежных справаў Канады Пол Мартынам.

Госьць выступіў з абшырным дакладам аб Ветнаме. Канада, як ведама, ад гэнай кульгавай Жэнэўскай канфэрэнцыі ў 1954 г. зьяўляецца побач зь Індыяй і Польшчай сябрам мірнае камісіі ў Ветнаме й таму падзеі тамака не так цікавяць. Пол Мартын мяркаваў, што цяпер няма надзеі на перамовы, але што ён і ягоны ўрад ніколі ня спынялі намаганьняў для мірнага палагоджаньня ветнамскага канфлікту.

На прыняцьці былі ад нас сп. сп. А. Маркевіч і К. Акула. Яны падаравалі сп-ру Мартыну кнігу ў ангельскай мове пра Беларусь.

М. К-р

ГАДАВЫ СХОД КАСЫ САМАПОМАЧЫ

адбыўся сёлета ў залі БРГЦ ў нядзелю 7-га сакавіка. Із справаздачаў вынікала, што мінулы год быў наагул, калі так назваць, рутынным у жыцьці Касы. Няма такога вялікага запатрабаваньня на пазыкі, як было раней. Абарот Касы перавысіў 137 тыс. даляраў. Трэба заўважыць, што ўзрасьлі расходы Касы. Калі на пачатку існаваньня Касы яны складалі палову сумы прыбыткаў, дык цяперака вырасьлі да 63%.

Старшыня Кантрольнай Рады даў шмат прафэсыянальных заўваг, як палепшыць працу ў будучыні. Сказаная таксама пэрсанальная чэкавая сыстэма. Яна ніколі не аплачвалася, але сябры Касы раней мяркавалі, што яна патрэбная „для выгады", дый гэтая выгада каштавала задорага.

У кіраўнічыя органы выбраныя — д-р Жук-Грышкевіч — у Кантр. Раду, сп. М. Шуст — у Дырэкцыю Касы, а сп-ня І. Лабузава — у Пазычковую Камісію, усе на тры гады.

Нашы пажаданьні Дырэкцыі Касы такія: закасвайце, хлопцы, рукавы, ідзіце ў людзі. Не пакідайце Касы на самацёк. Адно тады яна можа расьці...

ВЕЧАР У ЧЭСЬЦЬ ЛЯВОНА КОССАРА

Таронцкая Рада Народных Мастацтваў пры супрацоўніцтве й удзеле Клюбу Этнічнай Прэсы належна аценілі заслугі канадыйскага журналістага Л. Коссара ў суботу 6 лютага на адумысловым банкеце ў гатэлі Кінг-Шэратон у Таронта. Лявон Коссар вырабіў сабе імя (ён украінскага паходжаньня), калі дзесяць год таму пачаў супрацоўнічаць у таронцкім штодзённіку „Тэлеграм", вядучы рэгулярна рэпартажы аб жыцьці этнічных арганізацыяў, парахвіяў і г. д.

Колькі гад пазьней мы ўжо яго бачым і ў тэлевізыйных праграмах станцыі, канал 9. Зь ягонай ініцыятывы й пры падтрыманьні былога сьв. пам. мэра Таронта была заснаваная Рада Народных Мастацтваў, якой і кіруе сяньня сп. Коссар і якая нядаўна дала добры пачатак у стварэньні й агульнаканадыйскай Рады Народных Мастацтваў.

Таронцкая Рада Народных Мастацтваў выявіла сябе няздычайна актыўнай, бяручы ўдзелы ў Канадыйскай Нацыянальнай Выстаўцы ды ў іншых імпрэзах, а таксама

На банкеце ў чэсьць Лявона Коссара: Першая справа — сп-ня Марыя Маркевіч, а зьлева ад яе — жонка Лявона Коссара Зіня

разьвівае шырокія пляны ў падрыхтове да адзначаньня 100-ых угодкаў Канады ў 1967 годзе.

Сп. Л. Коссар добра ведамы таксама зь ягонай зацікаўленасьці й дапамогі нам Беларусам. Таму й ня дзіва, што сярод шматлікіх гасьцей на вечары-банкеце ў ягоную чэсьць былі й нашыя прадстаўнікі.

А.-віч

МІТЫНГ ЗА АДМЕНУ СЬМЯРТНАЙ КАРЫ

У нядзелю 7 лютага сёлета адбыўся ў Таронта масавы мітынг, ладжаны Канадыйскім Таварыствам за адмену сьмяротнай кары, якое паўстала зь ініцыятывы былага пасла юрыстага Артура Малёні. Мэта Таварыства — зьвярнуць увагу публічнай апініі на гэтае вельмі складанае пытаньне й дамагчыся ад Парляманту ягонае пастановы ў карысьць адмены сьмяротнай кары.

На мітынгу выступілі з прамовамі: Скат ад Н. Д. П., даст. Д. Ган ад лібэралаў, былы пасол Мэк Гі ад кансэрватыстых і іншыя. Галоўным-жа прамоўцам быў крыміналёг з Пэнсыльванскага ўнівэрсытэту праф. Торстэн Сэллін. У сваёй прамове ён падрабязна абасанаваў і давodзіў статыстычна, чаму Канада, як і ЗША, мусілі-б адмяніць кару сьмерці (могуць быць памылкі, беднасьць, нявыхаванасьць, памылковасьць у апініі, што калі перастаць караць сьмерцяй за цяжкія праступкі, то іх будзе больш і інш.).

Супраць прынятай рэзалюцыі за скасаваньне кары сьмерці было толькі дзьве асобы. На мітынгу можна было бачыць і Беларусаў.

СЬВ. ПАМ. СЫМОН ЯРАХОВІЧ

Дня 12 лютага 1965 г. адыйшоў у вечнасьць сьв. пам. Сымон Яраховіч, пражыўшы семдзесят гадоў.

Сымон Яраховіч нарадзіўся 14 верасьня 1894 году ў вёсцы Волька Лунінецкага павету. Маладому Сымону давялося гадавацца ў часы расейскага самадзяржаўя, накінутага сілай беларускаму народу. Захопнікі, ня дбаючы пра асьвету для беларускай моладзі, сапхнулі яе на дно цемнаты, а цікавіліся ёй адно тады, калі юнаку прыходзіў час вайсковае службы. Гэтак і Сымон Яраховіч быў вырваны з роднай вёскі ды кінуты ў пажар Першай Сусьветнай вайны. Прыймаў удзел у цяжкіх баёх, калі некалькі разоў аставаўся з цэлай роты толькі адзін із сябрамі. У вадным такім баі трапіў у палон да Аўстра-Вугорцаў.

Перавезены ў Вугоршчыну, працаваў на землеробстве, дзе й навучыўся прыгожа ўладаць вугорскай мовай. Пасьля вайны вярнуўся ў родны край, дзе застаў новага акупанта — Паляком. Маючы шырокае жыцьцёвае дазнаньне, быў належна ацэнены аднавяскоўцамі, якія некалькі разоў выбіралі яго старшынём вёскі.

За сваю дзейнасьць для дабра сваіх людзей ня меў ласкі й у бальшавікоў, што ў 1939 годзе акупавалі Заходнюю Беларусь. Невядома якая спаткала-б яго доля пры бальшавіках, калі-б не раптоўны выбух нямецка-савецкай вайны.

Ня ўправіўшыся вывезьці яго ў лягер павольнага каканьня, камуністыя пастанаўляюць яго зьнішчыць пры дапамозе сваіх партызанаў. Толькі дзякуючы празорлівасьці свайго сына, Сымону Яраховічу ўдалося ўнікнуць долі сваіх аднавяскоўцаў, але прышлося пакінуць родныя вуглы.

Пасьля адзінокага бадзяньня напослку ўдалося Яраховічу злучыцца з адарванай ад яго сям'ёй ды, перад паўторным бальшавіцкім наступам, выехаць на Захад. У часы прабываньня ў ДП-лягерах Заходняй Нямеччыны сям'я Яраховічаў заўсёды трымалася пры Беларусах.

Пераехаўшы ў Амэрыку, пасьля кароткай працы на сельскай гаспадарцы ў штаце Індыяна, удалося яму далучыцца да сваіх суродзічаў у Клі́ўлэндзе. Тут Яраховіч хутка ўліўся ў беларускае грамадзкае й рэлігійнае жыцьцё, у якім быў дзейным да свае апошняе хвіліны.

У цяжкія часы бяздомнасьці беларускае грамады ў Кліўлэндзе ён заўсёды дапамагаў із свайго сьціплага заробку аплачваць нанятую залю пад беларускія грамадзкія імпрэзы. Калі-ж быў куплены собскі грамадзкі дом і пачалася будова собскай сьвятыні, ад фундаманту аж да званіцы можна было заўсёды бачыць на рыштаваньнях амаль семідзесяцігадовага Яраховіча. Бывала, па сканчэньні цяжкога дня мазалістай працы, Яраховіч ящчэ ўсё ня мог адыйсьці ад будоўлі, выражаючы бязьмерную радасьць, што хутка расла сьвятыня Жыровіцкае Божае Маці. А калі царкоўны будынак быў скончаны, дык нярадка гаварыў: „— Вось, браты, нажылі мы сваю царкоўку, дык малемася ў ёй і дбайма пра яе. Некаторыя гавораць, што быццам нашая царква неканчнанічная. Дык няхай для іх гэткай і будзе, а для мяне яна сьвятая, беларуская".

Не зважаючы на працоўны дзень, на пахавіны зыйшлося шмат сваіх і чужых, каб аддаць апошнюю прыслугу сябру й прыяцелю. Над магілай плакала жонка нябожчыка, чатырох сыноў із жонкамі, дачка з мужам, сем унучкаў і дзесяць унукаў. Плакалі й усе прысутныя. Пасьля рэлігійнага акту, над магілай паплыла жалобная песьня „Сьпі пад курганам гэроя..."

Ня даў Табе Бог, Дарагі Прыяцелю, прыкрыцца роднай зямелькай, дык няхай будзе Табе пухам гасьцінная нам сіротам амэрыканская зямля!

Юры Г.

СЬВ. ПАМ. АНАСТАЗІЯ РОКАЧ

15 лютага 1965 г., пасьля цяжкай і працяглай хваробы, памерла Анастазія Рокач. Яна была найстарэйшай жанчынай кліўлэндзкай беларускай грамады, пражыўшы дзевяцьдзесят тры гады.

Анастазія Рокач нарадзілася ў вёсцы Мікалаева Валожынскага павету. Пахаваная на могілках Рывэрсайд у Кліўлэндзе. Пакінула ў жалобе дачку, зяця Міколу Пэнду, унучку Фаню й двух праўнукаў.

С. К.

СЁЕ—ТОЕ

„Літаратура і Мастацтва" за 29-га студзеня паведамляе, што „ў Ляхавічах, Лунінцы, Драгічыне, Пружанах закрыліся выстаўкі работ народных умельцаў, прысьвечаных рэспубліканскаму агляду народнай творчасьці. У бліжэйшыя дні такія выстаўкі адбудуцца ў Століне, Бярозе, Янаве, Камянцы й іншых раённых цэнтрах вобласьці".

Далей даведваемся, якімі творамі пахваліліся на выстаўках г. зв. народныя ўмельцы. А вось яно:

„Брэсцкія (берасьцейскія — М. К-р) мастакі стварылі летась некалькі цікавых **партрэтаў Уладзімера Ільіча Леніна.**

У Драгічыне... скульптуру Леніна высек з мармуру народны ўмелец Уладзімер Макуха.

Інкруставаныя **партрэты вялікага правадыра** зрабілі самадзейныя мастакі Мікалай Шудрык зь Янава і Юры Сідарук зь Берасьця.

Настаўнік Уладзімер Андрэеў з Пружан прыслаў у Дом народнай творчасьці **партрэт Уладзімера Ільіча,** выпалены па дрэву.

Юры Уласаў, артыст абласнога тэатру, склаў **партрэт Ул. І. Леніна** з тысяч каменьчыкаў і ракушак.

Партрэт Ільіча на пано стварылі хатнія гаспадыні Вера Гаўрылюк і Зінаіда Шкунова".

Яго на дрэве выпякаюць ды з каменьчыкаў выкладаюць.

Яго з мармуру сякуць, на пано ствараюць, інкрустуюць, хварбамі пэцкаюць, ды ў матар'ялах-тканінах вытыкаюць.

Якраз, як у тэй народнай песьні:

Бульбу варуць, бульбу пароць,
Бульбу пякуць, бульбу смажуць,
Вульбу тушаць, бульбу жаруць...

Калі вось такім тэмпам народ наш будзе выпякаць, выкладаць, выцелліваць ды пэцкаць Леніна, дык няцяжка агадаць, што станецца далей. Калі ўжо наробіць удовальтады кажны шчасьлівы грамадзянін бэзэсэрыі асядлае свайго Ільіча дый но-о-о! — гайда да камунізму! Аж пыл курэць будзе. А ўжо калі сам Ільіч не дацягне, дык хто-ж тады? Адным словам весела будзе...

***

Людзям, любячым прыгожае, людзям з тонкім эстэтычным смакам ня раю рабіць таго, што я зрабіў кагадзе. Верачы ў вадпорнасьць свайго страўніка й балянс нэрваў, прачытаў у леташнім 12-м нумары „Полымя" Ільлі Гурскага кнігу трэйцюю раману „Народжаная бурай". Ня буду прыгадваць, што зрабіў гэта зь неабходнасьці. Трэба-ж ведаць што ў якім куце „роднапартыйнай" бээсэсэрыі адбываецца.

Былі некалі ў бээсэсэрыі г. зв. аглабельныя крытыкі, наводля Бэнда. Прынцып іхнай крытычнай этыкі быў такі: калі хто не патрапляе за „роднапартыйным" смаўжом, дык аглобляй яго валі.

Мне здаецца, што Ільля Гурскі, гэта—аглабельны пісьменьнік з добра набітай рукой. У прыватнасьці вымэйпрыгаданы ягоны твор ня вызначаецца ніякімі мастацкімі вартасьцямі. Бальшыня гэрояў — штучныя. Яны ня жывуць сваім жыцьцём, яны — ненатуральныя. Адбяры вось змайстраваныя „родная партыяй" кавёлы, бабух! — покатам лягуць.

Ды нас, наапошку, ня так ужо цікавіць тое, што Сярожа Галавін — ледзь ня чырвоны Гэркулес, а ў найменшай меры — першакляснысы „роднапартыйны" маладзец, што ўсе іншыя камуністыя — цацы з чысьценькай вадзіцы... Нянавае й тое, што аўтар, падхвальнаваўшы гістарычныя падзеі, заміж дакументальнай аповесьці, нарадзіў „роднапартыйнаю" „агітку".

Найбольш пікантным выглядае таксама ня тое, што ўсе перадавыя сыны й дочкі нашага народу, тыя якраз, што ўдзельнічалі ў рэалізацыі Акту 25-га Сакавіка, пачынаючы ад Езавітава, Гадлеўскага, Цьвікевіча, Зайца, Захаркі, Крэчэўскага й да самых меншых мясцовых, апранутыя аўтарам у маскі антынародных амаральных пачвараў і зраднікаў; зьдзіўляе самая колькасьць гэтых беларускіх патрыётаў. Куды аўтаравы гэроі не паткнуцца, так і глядзіш, поперак дарогі, калі ня сам сябра БНР, дык абавязкава „беларускі буржуазны нацыяналіст" стане. Дый гэта ня толькі ў сталічным ці акруговых гарадох, але й на правінцыі. Не сакрэт-жа, што ў пэрыяд абвешчаньня незалежнасьці БНР у 1918 годзе беларускі нацыянальна - незалежніцкі рух ня быў ужо аж такім надта ўзбуйнёўшым, асабліва-ж у глухой вёсцы, дзе знайсьці свой родны мы заменяла людзям цемра й нясьведамасьць. Гурскі-ж, як на знарок, усюды гэтых „бебурнацаў", у самых цёмных кутох, знаходзіць.

Дый разгадаць гэтак званы сакрэт аўтара гэтай наўдалай агіткі няцяжка: чым „рэбята", наводля Сярожы Галавіна, больш перамогуць ворагаў, тым большымі гэроямі стануць. Ня будзеш-жа цэлы час адно Ільліча ды іншую бальшавіцкую нечысьць размалёўваць. Трэба-ж паказаць, якія слаўныя зь іх баявікі. От і выходзіць: бабах аглобляй аднаго „бебурнаца", — ужо гэрой, бабах другога, — ужо „дважды" гэрой і гэтак далей. Навет псэўда-літаратурны прыміціў Гурскі усвоіў гэтую няхітраю праўду...

ЛІСТ У РЭДАКЦЫЮ „ВЕСТАК З КАНАДЫ"

ІЗ СВАІМ "КОШЫКАМ" НА "ПІКНІК"

Акадэмія прысьвечаная Акту 25 сакавіка 1918 году, была ладжаная Беларускай Самапомачай у Ашаве. Так як Ашава невялікі горад, дык там, зразумела, і невялікая група Беларусаў. Таму яны, незалежна ад ахвоты й працавітасьці, не маглі зрабіць усяго сваімі собскімі сіламі. У гэтым іх трохі выручалі Беларусы з Таронта, з БНА, гэтак і з ЗБК.

Таронцкія Беларусы паехалі ў Ашаву, як на пікнік, із сваім кошыкам. Бо значную частку праграмы, як кіраўніцтва Акадэміяй, рэфэраты паангельску й пабеларуску ды мастацкая частка былі выканаыя Беларусамі з Таронта. Але гонар ня тому, хто прыехаў на „пікнік" і што ён прывёз, а таму, чый грунт і хто яго падрыхтаваў.

Пры гэтым, Беларусы ў Ашаве, зарганізаваныя ў Беларускай Самапомачы, могуць пахваліцца не абы якім дасягненьнем. Дзякуючы іхнаму старшыні сп. Г. Харэвічу й некаторым іншым сябром, сёлета ў дзень 25 сакавіка на будынку Гарадзкой Управы ў Ашаве вісеў беларускі бел-чырвона-белы сьцяг. З найбольшага беларускага асяродзьдзя ў Таронта, дзе ёсьць аж дзьве наймацнейшыя арганізацыі — ЗБК і БНА — і найкрыклівейшы гарлапан на ўвесь сьвет — „Беларускі Голас", — нашыя суродзічы такім сукцэсам пахваліцца ня могуць.

Слава Беларускай Самапомачы ў Ашаве, а асабліва старшыні ейнаму сп. Г. Харэвічу!

Я. Пітушка, старшыня БНА

ВЫСТАЎКА НАРОДНАГА МАСТАЦТВА

Беларуска-Амэрыканскае Жаноцкае Згуртаваньне паставіла сабе заданьне на гэты год зрабіць уставічную выстаўку народнага мастацтва ў рэсорце Белэйр-Менск. Гэта будзе карыснае дзеля малады і старшых Беларусаў і дзеля іншых гасьцей.

Сяброўкі, дастаўце ў Жаноцкае Згуртаваньне вырабы, якія трымаеце на дне сваіх скрыняў, і падаруйце Жаноцкаму Згуртаваньню. Калі ня маеце нічога гатовага, дык можаце зрабіць. Ёсьць кніга мастацкіх вырабаў беларускіх, дзе можна паглядзець узоры. Трэба, каб экспанатаў было досыць і з усіх галінаў мастацтва. Як прыклад, прыводжу наступнае: Нацыянальныя ўборы, асабліва прывезеныя з бацькаўшчыны, тканіны, ручнікі, вышыўкі, паясы, рукавіцы, рэчы зробленыя із саломы, із дзерава, з гліны, маляваныя судзьдзе, абразы, лялькі ды інш.

Просьба да мастакоў, прафэсыянальных і аматараў ,і да ўсіх сябровак: падтрымайце гэтую акцыю й памажэце зрабіць выстаўку, катрая гаварыла-б сама пра духовае багацьце нашага народу.

Калі хто хоча, каб выстаўлена рэч была на продаж, няхай падасьць цану. Пішэце на сакратарку Жаноцкага Згуртаваньня:
6 Вандервоорт Пл.,в о

6 Vandervoort Pl.,
Brooklyn, N. Y. 11237, M. ST.

САКАВІКОВАЯ УРАЧЫСТАСЬЦЬ У ЧЫКАГО

47-ыя ўгодкі Абвешчаньня Незалежнасьці Беларускай Народнай Рэспублікі адзначылі Беларусы, вражываючыя ў Чыкагю, на працягу цэлага тыдня ад 21 да 28 сакавіка. Пакажам гэта ў храналягічным парадку.

21 сакавіка Беларуска-Амэрыканская Нацыянальная Рада ад 9:30 раніцы перадавала адумысловую аўдыцыю цераз мясцовую радыястанцыю (1214 КЦ), прысьвечаную векапомнаму Акту 25 сакавіка. На аўдыцыю склаліся беларускі нацыянальны гімн, прамова аб значаньні акту 25 сакавіка сп. Тані Новік і змагарная песьня „Ідзём у дзень, ідзём начамі". Аўдыцыя прайшла ўдала й з патрыятычным уздымам.

23 сакавіка Старшыня чатырохмільённага гораду Чыкаго сп. Дэйлі прымаў у гарадзкой Управе беларускую сьвяточную дэлегацыю ў складзе прадстаўнікоў ад Беларускай Царквы, Згуртаваньня Беларусаў у Штаце Ілінойс і Арганізацыі Моладзі. Маленькая Ірэнка Рамук ад імя дэлегацыі перадала Старшыні гораду букет красак у прыгожай вазе зь беларускім народным арнамэнтам. Ад Беларусаў прамаўляў др. А. Занкавіч. Сп. Дэйлі у сваёй мове вітаў у васобах дэлегацыі увесь беларускі народ зь вялікім сьвятам, прысьвечаным памяці акту свабоды й незалежнасьці, выказаў сваю глыбокую спагаду, што маскоўская навала ўсяж томіць беларускі народ у няволі, і надзею, што высілкам усіх вольных народаў сьвету надыдзе час, калі путы гэтай няволі будуць парваныя, і беларускі народ на заўсёды зьдзейсьніць свой вялікі Акт 25 Сакавіка. Перадаў ён таксама ўрачыстую грамату, абвяшчаючую дзень 25 Сакавіка 1965 г. Днём Беларускай Незалежнасьці ў месьце Чыкаго.

Падобную грамоту выставіў таксама й Губэрнатар Штату Іллінойс — Кэрнэр.

24 і 25 сакавіка многія тутэйшыя газэты так англа-моўныя, як і нацыянальных групаў (польскія, украінская, жамойцкія) зьмясьцілі артыкулы й зацемкі аб 47 угодках абвешчаньня Незалежнасьці Беларусі ды аб часе й месцы ладжаных Беларусамі ўрачысьцяў.

26 сакавіка Арганізацыя Моладзі ў Штаце Ілінойс ад 7 гадз. веч. перадавала сваю радыёаўдыцыю цераз мясцовую станцыю на хвалі 1240 КЦ. Перадачу вёў Мікодым Жызьнеўскі. Ён прыпомніў слухачом падзеі, якія прывялі да абвешчаньня акту Незалежнасьці Беларусі, маскоўскую агрэсію і прадставіў волю Беларускага народу да свабоды й незалежнасьці. Сп. Сідарэвіч прадэклямаваў верш „25 Сакавіка" Алеся Змагара. Аўдыцыя закончылася патрыятычнай песьняй: „Падняты родны сьцяг дзяржавы".

28 сакавіка адбыліся канцовыя ўрачыстасьці. Ад гадз. 10:30—12 былі адпраўленыя адумысловыя мольбы за Беларускі народ у царквах: Збавіцеля пры Фулертон вул. і ў сьв. Юрага пры Мапельвуд вул. Пасьля а гадз. 1:30 адбылася кароткая Акадэмія у залі пры царкве сь. Юрага для удзельнікаў набажэнства, ладжаная Бел.-Амэрыканскай Нацыянальнай Радай, у якой прынялі ўдзел многія сябры іншых беларускіх арганізацыяў, каб вывіць нацыянальнае адзінства ўсіх Беларусаў у справе змаганьня за ідэялы 25 Сакавіка. Рэфэрат на тэму дня чытаў сп. А. Новік, падкрэсьліваючы сілу ідэі 25 Сакавіка, якая прымусіла Маскву на ўступствы ды стварэньня БССР, увядзеньня яе ў ЗН ды на міжнародную арэну. Далей крытыкаваў апартунізм заходняга сьвету, які, прасьледуючы нямецкіх злачынцаў, ніяк не чапае злачынцаў маскоўскіх. Акадэмію закончыў выступ царкоўнага хору, які прапяяў некалькі беларускіх патрыятычных песьняў.

Мэр гораду Чыкаго Рычард Дж. Дэйлі падпісвае Праклямацыю аб абвешчаньні Дня Беларускай Незалежнасьці ў Чыкаго ў прысутнасьці беларускай дэлегацыі

Вечарам таго-ж дня а гадз. 5:00 адбылася галоўная фінальная Акадэмія, ладжаная Згуртаваньнем Беларусаў ў Штаце Ілінойс у Беларускім асяродку пры Фулертон вул. Патрыятычную інвакацыю чытаў праф. др. Ян Тарасэвіч. З рэфэратам: „Сіла ідэі 25 Сакавіка" выступаў В. Пануцэвіч.

Дакладчык падробна перааналізаваў разьвіцьцё ідэі незалежнасьці ў Беларускім народзе ад фэдэратыўнасьці з Польшчай і Расеяй да поўнай суверэннасьці, закончанай Актам 25 Сакавіка. Ідэя суверэннасьці ў выніку сталася магутнай зброяй Беларускага народу, што прымушала ўсіх ворагаў нашай незалежнасьці: Маскву, Польшчу і Нямеччыну на далёкія ўступкі й на канцэсіі ў выглядзе некаторых сурагатаў культурнай і дзяржаўнай аўтаноміі.

Гэтак сурагатам БССР Масква сіліцца атуманіць беларускі народ, быццам ён нібыта ня меў свае незалежнасьці, а цяпер з ласкі Масквы на роўні зь іншымі савецкімі народамі Беларусы маюць магчымасьць, як адныя з тройцы прадстаўляць Савецкі Саюз навонкі. Гэтаксама ідэя Акту 25 Сакавіка прымусіла была гітлераўскую Нямеччыну ў часе Другой сусьветнай вайны часова адмовіцца ад свайго пляну поўнай каланізацыі Беларусі ды прызнаць для яе упрывілеяваны статус у выглядзе такіх канцэсіяў, як Беларуская Цэнтральная Рада, Беларуская Краёвая Абарона, Саюз Беларускай Моладзі, культурная аўтаномія, арганізацыя самастойнай Царквы і г. д., чаго Немцы ня выявілі адносна іншых народаў на Усходзе.

Далей дакладчык на фактах прадставіў, як бальшавіцкая Масква баіцца ідэі свабоды й незалежнасьці паняволеных народаў і іхнай эміграцыі, як аграмадныя матэрыяльныя, тэхнічныя сродкі й людзкія кадры кідае на заглушаньне голасу аб свабодзе, што ідзе з Захаду ад эміграцыі, на падарваньне сіл эміграцыі рознымі дывэрсыйнымі актамі, на ачарненьне яе праўдадыроў. А колькі клопату маскоўскім імпэрыялістым робіць гэтая ідэя ў народзе? Масква прымушана ўвесь час падбіраць надзейныя кадры, прадаўжаць тэрор, рабіць штучныя судовыя расправы над „ваеннымі праступнікамі", што дзейнічалі ў імя свабоды й незалежнасьці, выдаваць усьцяж новыя прапагандовыя кніжкі, фільмы і г. д., каб толькі ачарніць эміграцыю й тых, што ўздымаюць сьцяг 25 Сакавіка. На заканчэньне дакладчык даў некаторыя прыклады з бээсэсэраўскіх публікацыяў, што ідэя 25 Сакавіка не патушана ў народзе, а наадварот, яна мацнее, змушаючы навет былых паклоньнікаў маскоўскіх уладароў каяцца перад народам ды бараніць нацыянальныя вартасьці беларускага народу.

У канцэртнай частцы Акадэміі выступалі дзеці із сваёй праграмай ды сп. Надзея Градэ, якая прапяяла рад беларускіх нацыянальных песьняў пад акампаніямэнт праф. М. Куліковіча. Супольная вячэра й сяброўскія гутаркі закончылі сакавіковыя ўрачыстасьці. Пры гэтай нагодзе заслугоўваюць на пахвалу нашыя жанчыны, якія наладзілі смачны пачастунак, у першую чаргу сп-ня Сісой, сп-ня А. Жызьнеўская, сп-ня Л. Беленіс, улажыўшыя бязьлітарасоўна многа працы. Падзяка належыцца таксама сп-ні В. Рамук за падрыхтоўку да выступу дзяцей, арганізацыю дэлегацыі да Старшыні гораду; др. А. Занкавічу, сп. Кучуры, сп. В. Махнач за выяўленую актыўнасьць у наладжаньні нашых урачыстасьцяў.

Пр.

АД РЭДАКЦЫІ

Прысланыя нам справаздачы із сьвяткаваньняў угодкаў абвешчаньня Незалежнасьці Беларусі, ладжаных у беларускіх асяродзьдзях Эўропы й Аўстраліі, з прычыны нястачы месца будуць зьмешчаныя ў наступным нумары „Беларуса", выхад якога ў сувязі з гэтым будзе прысьпешаны.

ДЗЕНЬ НЕЗАЛЕЖНАСЬЦІ У КЛІУЛЕНДЗЕ

Сьвяткаваньне Дня Незалежнасьці Беларусі ў Кліўлендзе адбылося ў нядзелю 28 сакавіка. Сьвяткаваньне ладзіў мясцовы Сэктар Рады БНР.

А 10-ай гадз. раніцы ў парахвіяльнай БАПЦаркве імя Жыровіцкае Божая Служба, якую адправіў прат. а. Аляксандар Крыт у суслужэньні пратадыякана а. Калістрата Савіцкага.

Папаўдні ў залі Беларускага Грамадзкага Цэнтру адбылася ўрачыстая Акадэмія, якую адкрыў уступным словам сп. Міхась Стрэчань. Нельга ня прывесьці тут наступных, глыбокіх зьместам, словаў зь ягонае прамовы:

„Бацькі нашыя, а зь імі разам і мы маладзейшыя, пакідалі Бацькаўшчыну не патсе,, адно, каб усьцерагчыся ярма няволі. Мы пакідалі родныя загоны каб у Вольным Сьвеце гаварыць пра долю нашага народу, гэтак жудасна закаванага ворагам у кайданы, ды каб абвяшчаць нашую незалежніцкую ідэю.

Кі мы мелі паміж сабой, маем іх цяперака ды, магчыма, яны будуць і ў будучыні. Таму трэба пільнаваць самога сябе кажнаму з нас, каб гэткім спосабам упільнаваць і граmаду. Толькі мераючы собскае сумленьне чысьцінёй незалежніцкай ідэі, знойдзем водгук у іншых, заправдных патрыётаў. Перш, чымся дасягнуць пашану звонку, ад кагосьці іншага, трэба мець пашану да самога сябе, да свае нацыянальнае ідэі".

Пасьля дакладу выступіў з прывітальнай прамовай ад мясцовай групы Казакаў атаман Мазгавы.

Тады пачалася мастацкая частка. Малады беларускі сьпявак Коля Стрэчань заангажаваў быў на сьвяткаваньне двух італьянскіх артыстых: прафэсара музыкі Францэско Бонтэмпо, які акампаніяваў да сьпеваў, і сп. Тама Голянза, вучня Музычнай студыі. Гэтыя апошні навучыўся й прапяяў пабеларуску „Паўстань, Народ!" Янкі Купалы. Апрача гэтага, Коля Стрэчань і сп. Голянза выканалі паітальянску дуэт з опэры „Ля Форза дэль Дэстыно" Вэрды.

Сцэна з мастацкай часткі Сакавіковай Акадэміі ў Кліўлендзе

Апынуўшыся тут у Амэрыцы, на гасьціннай зямлі Вашынгтона, нашыя дастойныя бацькі перад тым, як падумаць пра прыдбаньне собскае сямейнае страхі, найперад забраліся да здабыцьця страхі й сьценаў дзеля свае нацыянальна-грамадзкае й духовае патрэбы. Пакуль сабе забясьпечыць куток, яны ўзяліся раней забясьпечыць прыпынішча для нашага дарагога гэрбу Пагоні й бел-чырвона-белага сьцягу".

Глыбока патрыятычны даклад прачытаў сп. В. Семянчук. З дакладу проста самі напрашваюцца, каб іх тут прытачыць, наступныя словы:

„Ёсьць евангельская прыказка пра Добрага Пастыра, які пакінуў 99 авечак, а пайшоў шукаць аднае, што заблудзілася. У дачыненьні да людзей шчырае натуры, гэта зусім правільна. Але ёсьць таксама й народная прыказка, што адна паршывая авечка можа ўсё стада запарщывіць. Таксама ёсьць і прыказка, што, даганяючы, не пацалуешся".

Прыклады на ўсе гэтыя прыказ-

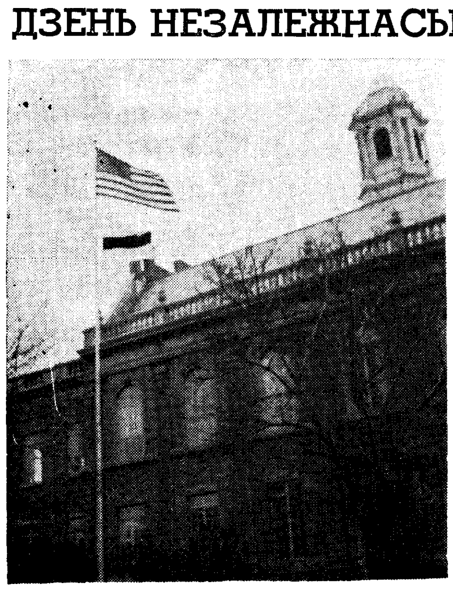
У далейшым Валодзя Страпко прадэклямаваў верш „Родная мова", а Галіна Кананчук — „Беларуская зямелька". Напошку, жыва была выкананая Лявоніха, падрыхтаваная й праведзеная Віктарам Стрэчаням.

Урачыстасьць закончылася прасьпяваньнем беларускага нацыянальнага гімну. Асаблівай падзякі заслугоўваюць тры браты — Міхась, Коля й Віктар Стрэчані, якія палажылі шмат працы й выказалі немалыя арганізатарскія здольнасьці ў падрыхтаваньні Акадэміі.

У гэты-ж самы дзень і гадзіны Беларуска-Амэрыканскі Аб'еднаны Камітэт у Кліўлендзе ладзіў асобную сьвяткавальную Акадэмію ў залі Украінскага Народнага Дому. Нажаль, ня маем магчымасьці нічога аб ёй напісаць, бо арганізатары гэтага сьвяткаваньня ня прыслалі нам ніякае інфармацыі.

Кліўлендзец

ДЗЕНЬ НЕЗАЛЕЖНАСЬЦІ У НЬЮ БРАНСЬВІКУ

На машце Гарадзкой Управы ў Нью Брансьвіку, разам з амэрыканскім, павявае й беларускі сьцяг

Сёлетнія ўгодкі Акту 25 Сакавіка ў Нью Брансьвіку пачаліся праклямацыяй мэра гораду сп. Чэстэр Паўлюса пра абвешчаньне Беларускага Тыдня, што трываў ад 21 да 29 сакавіка. У гэтым часе на машце гарадзкой ратушы, поруч амэрыканскага, павяваў беларускі бел-чырвона-белы сьцяг, а мясцовая прэса зьмяшчала артыкулы аб беларускім народзе й ягоным імкненьні да незалежнасьці.

Беларуская калёнія ў Нью Брансьвіку спэцыяльнай урачыстасьцяй адзначыла гэтыя ўгодкі 28 сакавіка. Найперад а 10-ай гадзіне раніцы ў БАПЦаркве імя Жыровіцкае Божае Маці міт. прат. а. Сьцяпан Войтэнка адправіў урачыстую Божую Службу.

Пасьля Божае Службы ў залі Беларускага Грамадзкага Цэнтру адбылася ўрачыстая Акадэмія, якую адкрыў старшыня Аддзелу БАЗА ў Нью Джэрзі сп. С. Гутырчык патрыятычнай прамовай і прывітаньнем прысутных гасьцей і прадстаўнікоў беларускіх грамадзкіх арганізацыяў. Тады-ж а. Сьцяпан сказаў малітву.

Тады сп-ня Ганна Харавец прачытала Праклямацыю губэрнатара штату Нью Джэрзі аб абвешчаньні ў штаце дня 25 сакавіка Днём Беларускай Незалежнасьці, а таксама Праклямацыю мэра гораду аб абвешчаньні Беларускага Тыдня. Д-р Уладзімер Бакуновіч прачытаў прысьвечаны ўгодкам прыгожа апрацаваны рэфэрат. Далей сп-ня Ганна Кажура прачытала прывітальную тэлеграму ад Губэрнатара Нью Джэрзі, ад сэнатараў і кангрэсмэнаў ад Нью Джэрзі. Былі таксама прачытаныя прывітаньні ад Галоўнай Управы БАЗА, Аддзелаў БАЗА ды іншых беларускіх арганізацыяў.

Асабіста выступалі з прывітаньнямі сп. інж. Яраслаў Букачэўскі ад Украінскага Кангрэсавага Камітэту, сп. Аўген Лысюк — ад Згуртаваньня Беларускай Моладзі, сп. А. Шукелайць — ад Ньюёрскай Акругі БАЗА.

У канцы Акадэміі сп-ня А. Кажура прачытала выняткі з артыкулаў англамоўнай прэсы Нью Брансьвіку й іншых гарадоў штату Нью Джэрзі, прысьвечаных 47-ым угодкам 25 Сакавіка. Вельмі прыхільныя большыя артыкулы зьмясьцілі наступныя газэты: „Сандэй Гом Ньюс", „Івнінг Ньюс", „Дэйлі Гом Ньюс" і іншыя.

Супольным прапяяньнем беларускага нацыянальнага гімну закончылася Акадэмія.

Акадэмія была пераплеценая літаратурна-музычнымі нумарамі з магнітафоннай стужкі.

Пасьля Акадэміі Беларускае Жаноцкае Згуртаваньне зладзіла супольны банкет.

За помач у прыгатаваньні й праведзеньні ўрачыстасьці асаблівая падзяка нележыцца сп. сп. Людміле Бакуновіч — старшыні Жаноцкага Згуртаваньня, Ганьне Супрун, Марыі Ханаўчысе. Эўфрасіньні Станішак, Марыі Войтэнка, Язэпу Кузьменку ды Алі Лосік.

С. П.

СЯМЕЙНАЯ ХРОНІКА

СЯРЭБРАНЫ ЮБІЛЕЙ

Зося й Юрка Харэвічы

З таго часу, калі Юрка й Зоя Харэвічы пажаніліся, прашло роўна 25 гадоў. 25 гадоў у гісторыі народу амаль што нічога, але ў васабістым жыцьці людзей — гэта досыць доўгая й хвалістая лінія. Юрка й Зося, не зважаючы на цяжкія выпрабаваньні долі ад часу, калі пакінулі родны край і, пасьля ваенных і паваенных цяжкасьцяў ды няпэўнасьці, наапошку трапілі ў Канаду, асталіся вернымі сваёй шлюбнай прысязе. І пра гэта ведала таксама іхная сінявокая дачушка Ліля. Пра гэта помнілі й іхныя сябры ды прыяцелі ў Ашаве й пастанавілі супольнымі сіламі зрабіць неспадзеўку юбіляром.

Найбольш да гэтага спрычыніліся Кася Калета й Віктар Харэвіч, брат юбіляра, бо зь іхнай ініцыятывы пачалася падрыхтоўка да адзначаньня юбілейнай даты. І калі прыйшоў гэны дзень — у нядзелю 31 студзеня сёлета сябры й прыяцелі сп-ва Харэвічаў з падаркамі ў руках зьявіліся ў іхнай хаце.

Спрытна й умела сп-ня Кася Калета ўпрыгожыла стол, заставіла яго рознымі закускамі й напіткамі ды прышпіліла на грудзях юбіляроў прыгожыя кветкі. У гэны самы час з вуснаў прысутных бадзёра загучала „Сто год". Такая раптоўная неспадзеўка не магла не ўсхваляваць юбіляраў, а ў гэтакім выпадку не абыйшлося й безь сьлязы, як таксама не абыйшлося й ад выгукаў — „горка"!

Аж да пазна весела й дружна правялі госьці час, а на заканчэньне яшчэ раз пажадалі сп-ву Харэвічам, каб яны дачакаліся яшчэ й залатога юбілею. **Б. Л-к**

НАВАСЕЛЬЛЕ

Вечарам у суботу 27-га лютага таронцкія сябры завіталі ў новакупленую хату да сям'і Касьцюкевічаў. Быў тут гэта рэдкі выпадак, калі сьнегу навалiла ледзь не па каленьні й шматлікая „матарызацыя" па жываты засела ў сьнезе ды не магла выкарабкацца. Адылі сабралася ладная група людзей. Гаспадароў віншавалі з навасельлем, далі сьціплы падарак ды забавіліся цэлы вечар.

СУРОДЗІЧ У НЯШЧАСЬЦІ

Так ужо вызначыла доля, што сябра Таронцкага Аддзелу ЗБК сп. Л. Карыба падчас паездкі з суродзічамі ў Садбуры ў канцы студзеня сёлета апынуўся ў вялікім няшчасьці з прычыны палому раней зламанай нагі, што забярэ яму некалькі месяцаў часу, пакуль зможа вярнуцца да працы.

У сувязі з гэтым заклікаем усіх суродзічаў дапамагчы яму грашова ў гэтым ягоным няшчасьці. Пры нагодзе, трэба падзякаваць Беларускай Самапомачы ў Ашаве, якая на сваёй сходцы 14 лютага пастанавіла даць яму 30 дал. дапамогі.

ХРЫСЬЦІНЫ Ў НЬЮ БРАНСЬВІКУ

У нядзелю 7 сакавіка сёлета адбыўся хрэст маленькай Таіскі, дачушкі сп-ва Аўгена й Мальвіны Дубягаў.

Таіска нарадзілася 14 лютага сёлета ў Нью Брансьвіку. Абрад хрышчэньня выканаў мітрафорны пратаярэй а. Сьцяпан Войтэнка ў БАП-Царкве імя Жыровіцкай Божай Маці ў Нью Брансьвіку. Цырымонія хрысту адбылася разам з адмысловай Божай Службай з удзелам царкоўнага хору пад кіраўніцтвам сп. Ф. Родзькі.

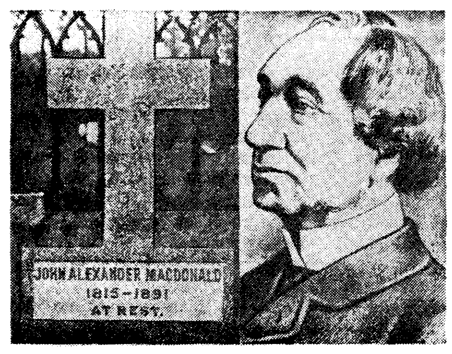
Беларуская мясцовая калёнія зычыць для маленькай Таіскі шмат здароўя, а бацьком — выхаваць яе на добрую Беларуску. **С. Пчала**

НАРАДЗІНЫ У КЛІЎЛЭНДЗЕ

Спадарства Ліда й Міхась Мітрахові́чы цешыліся трыма здаровымі сынамі. Але маладыя бацькі яшчэ больш усьцешыліся, калі 28 лютага сёлета а. Аляксандар ахрысьціў нованароджаную дачку Ніну-Кацярыну. Дык няхай-жа яна расьце на пацеху бацьком ды на карысьць беларускаму грамадзтву. **С. К.**

СВЯТОЙ ПАМЯЦІ ХВЕДАР А. ЗУБАРАЎ

Беларус з Палесься, які нарадзіўся 7 сьнежня 1892 году, памёр 12 сакавіка 1965 году, аб чым падаюць да ведама Беларусы Дэтройту

11 студзеня сёлета споўнілася 150 год ад нараджэньня прэм'ера Канады Джана А. МэкДональда, правадыра „Бацькоў Канфэдэрацыі". У ягоную чэсьць у 1967 годзе будзе пастаўлены памятнік, які заменіць сьціплы крыж на ягонай магіле ў Кінгстон, Антарыё. Ёсьць тэндэнцыя за тым, каб дзень ягонага нараджэньня абвесьціць дзяржаўным сьвятам

Ньюёрская Рада Вэтэранаў Замежных Войнаў ЗША зьвярнулася да Галоўнай Управы Беларуска-Амэрыканскага Задзіночаньня з просьбай зарганізаваць удзел Беларусаў у 18-ым Гадавым Парадзе Ляяльнасьці, які адбудзецца ў суботу 1-га травеня сёлета. Галоўная Управа БАЗА ахвотна прыняла гэтую просьбу й заклікае ўсе беларускія арганізацыі й паасобных Беларусаў Нью Ёрку, Нью Брансьвіку, Саўт Рывэру й аколіцаў масава прыняць удзел у сёлетнім

ПАРАДЗЕ ЛЯЯЛЬНАСЬЦІ

Ньюёрская Рада Вэтэранаў Замежных Войнаў ЗША у сваім Звароце да Галоўнай Управы БАЗА піша:

„...Нашым масавым удзелам у Парадзе Ляяльнасьці мы пакажам усяму сьвету, што Амэрыканцы наважана заднічаюць супраць камуністычнай экспансіі ў Усходняй і Сярэдняй Эўропе й Азіі, а так-жа заманіфэстуем перад цэлым сьветам, што амэрыканскія грамадзяне розных нацыянальнасьцяў, расаў і веравызнаньняў могуць згодна жыць і працаваць, а таксама супольна пратэставаць супраць агрэсара..."

ДЫК УСЕ, ЯК АДЗІН, НА ПАРАД ЛЯЯЛЬНАСЬЦІ 1-га ТРАВЕНЯ 1965 г.

Дакладны час і месца зборкі беларускай групы будуць пададзеныя ў запросінах, якія своечасова разашлюцца.

Галоўная Управа БАЗА

СЯРОД СУРОДЗІЧАЎ У КЛІЎЛЕНДЗЕ

ВЕЧАР ПЕСЬНІ

2-га лютага ў царкоўнай залі парахвіі Жыровіцкае Божае Маці ў Кліўлэндзе заходамі сп-ні Іры Каляды адбыўся вельмі удалы й цікавы канцэрт. У праграму ўваходзілі беларускія, амэрыканскія й італьянскія песьні ў выкананьні сьпевакоў із школы „Бон Тэмпо Сінгэр", да якой належыць сп-ня І. Каляда й К. Стрэчэнь. Прысутныя вынесьлі зь вечару мілае ўражаньне й узнагародзвалі кажны выступ гучнымі воплескамі. Пасьля канцэрту Царкоўная Рада наладзіла для ўсіх прысутных пачастунак.

Даход зь Вечару быў прызначаны для ўпрыгожаньня нашай царквы ў Кліўлэндзе. За гэты шляхотны чын усім сьпевакам належыцца шчырая падзяка. **С. К.**

Другая зьлева Іра Каляда, а трэйці справа Коля Стрэчань Удзельнікі Вечара Песьні ў Кліўлэндзе

ГАДАВЫ ПАРАХВІЯЛЬНЫ СХОД

21 лютага сёлета адбыўся Агульны Перавыбарны Сход парахвіі БА-ПЦарквы Жыровіцкае Божае Маці ў Кліўлэндзе.

Сход адкрыў уступаючы старшыня Царкоўнае Рады сп. С. К. Згодна пастановы Агульнага Сходу ў 1964 годзе, да абавязкаў Рэвізійнае Камісіі належыць ня толькі спраўджаньне дзейнасьці Царкоўнае Рады, але й спраўджаньне правамоцнасьці галасоў на агульных перавыбарных сходах. На аснове гэтага, Рэвізійная Камісія ў складзе сп. Аўгена Семянчука, сп. Уладзімера Літвінкі й сп. Уладзімера Дунца, спраўдзіўшы правамоцнасьць галасоў прысутных парахвіянаў і ўпаўнаважаньні няпрысутных, абвесьціла Сход правамоцным.

За старшыню Сходу быў выбраны сп. Уладзімер Літвінка, а за сакратара сп. сп. Юры Каляда й Пётр Дварэцкі.

Із справаздачы ўступаючай управы Царкоўнае Рады было добра відаць, што сябры Царкоўнае Рады сумленна, ахвярна й дбайліва працавалі для агульнага дабра парахвіі й беларускае нацыянальнае справы. Да галоўных дасягненьняў можна залічыць: 1. дбаньне пра здабыцьцё сяродкаў на выплату банкавае пазыкі, зацягненае на будову царквы; 2. аднаўленьне іканастасу ў царкве; 3. здабыцьцё сяродкаў на рамонт будынкаў і на набыцьцё патрэбных рэчаў і іконаў для царквы, у чым асабліва дапамагло Беларускае Жаноцкае Згуртаваньне ў Кліўлэндзе й паасобныя вернікі; 4. заканчэньне ўладжаньня царкоўнае залі. Апрача гэтага, Царкоўная Рада прыймала ўдзел у розных канфэрэнцыях ды рабіла выезды паза межы штату Огаё, чым спрычынілася да рэпрэзэнтацыі ня толькі ў царкоўным, але й нацыянальна-грамадзкім абсягу.

Дзеля гэтага Рэвізійная Камісія асьветчыла, што прызнае дзейнасьць Царкоўнай Рады здавальняючай і запрапанавала прызнаць ёй абсалюторыюм з падзякаю, што й было прынята Сходам праз аклямацыі.

У склад Царковнае Рады на бягучы 1965 год былі выбраныя: сп. Васіль Радзюк — за старшыню, сп. Васіль Валюкевіч — за віцэ-старшыню, сп. Мікола Гумен — за сакратара, сп. Мікола Ягаўдзік — за скарбніка, сп-ні Клаўдзія Каляда, Марыя Трэцякова й сп. Лук'ячук — за сяброў, і сп. Мікола Пэнда — за царкоўнага старасту.

На Сходзе забраў голас а. Аляксандар, які заклікаў усіх парахвіянаў больш зактывізавацца й дапамагаць нававыбранай Царкоўнай Радзе ў ейнай дзейнасьці. Сп. Асіповіч запрапанаваў зьвярнуцца да правячага япіскапа з просьбай, каб прысьвяціў хіратонію новых япіскапаў.

На месцы трэба яшчэ адзначыць, што Сход праходзіў на высокім узроўні, а выказваньні былі сур'ёзныя й рэчовыя. **С. К.**

У БЕЛАРУСКІМ ЖАНОЦКІМ ЗГУРТАВАНЬНІ

Беларускае Жаноцкае Згуртаваньне ў Кліўлэндзе, хоць вялікім працоўным актывам пахваліцца ня можа, але затое мае добрыя вынікі сваёй працы. Цяперака праца Згуртаваньня была скіраваная на ўпрыгожаньне парахвіяльнай БАП-Царквы Жыровіцкае Божае Маці. Апошнім падаркам для царквы было прыдбаньне прыгожых мэталёвых харугвіяў за 800 даляраў. А каб папоўніць сваю касу, Згуртаваньне зладзіла 7 сакавіка сёлета прыняцьце-запусты. Як і заўсёды, можна было добра пагуляць, у дружнай сям'і й зь беларускімі песьнямі правесьці час.

АХВЯРЫ НА „ДАР ЛІСТАПАДА" 1964 ГОДУ

Сярод суродзічаў у Кліўлэндзе быў праведзены сп. Янкам Лукашэвічам у канцы мінулага году збор ахвяраў на „Дар Лістапада". Вынікі збору наступныя:

1. Кастусь Семянчук — 5 дал., 2. Янка Лукашэвіч — 10 дал., 3. Ніна Кертас — 5 дал., 4. В. Семянчук — 5 дал., 5. В. Лукашэвіч — 5 дал., 6. В. Сьпічонак — 4 дал., 7. А. Кананчук — 5 дал., 8. Янка Лукашэвіч — 5 дал., 9. М. Страпко — 5 дал., 10. С. Грынкевіч — 10 дал., 11. А. Стрэчэнь — 5 дал., 12. Д-р Робэрт Фішэр — 5 дал., 13. Д-р М. Грушкевіч — 5 дал., 14. К. Кіслы — 1 дал., 15. С. Карніловіч — 4 дал., 16. а. А. Крыт — 2 дал., 17. М. Белямук — 4 дал., 18. Алесь Міхнавец — 2 дал., 19. Л. Каляда — 2 дал., 20. В. Валюкевіч — 2 дал., 21. А. Малас — 2 дал., 22. А. Касьпяровіч — 3 дал., 23. П. Мельнік — 2 дал., 24. Я. Раковіч — 1 дал., 25. І. Врэчыц — 2 дал., 26. А. Патапенка — 2 дал., 27. Я. Каваленка — 2 дал., 28. В. Радзюк — 2 дал., 29. К. Каляда — 2 дал., 30. К. Калоша — 5 дал., 31. а. К. Савіцкі — 2 дал., 32. Янка Каваленка — 3 дал., 33. М. Ягаўдзік — 5 дал., 34. Янка Ярахові́ч — 1 дал., 35. Н. Паддубны — 5 дал., 36. Я. А. Дэмэр — 2 дал., Павал Лукашэвіч — 2 дал., 38. А. Скаўронскі — 2 дал., 39. Мэк Саль — 5 дал., 40. Шафранскі — 5 дал., 41. Марка Шчарбінскі — 2 дал., 42. Ц. Ціёнсас — 5 дал.

Усяго разам — 153 даляры.

НОВАВЫБРАНАЯ УПРАВА АДДЗЕЛУ БАЗА У МІЧЫГАН

На Агульным Гадавым Перавыбарным Сходзе Аддзелу БАЗА ў штаце Мічыган, што адбыўся 7 лютага сёлета ў Дэтройт, была выбраная новая Управа Аддзелу у наступным складзе: Інж. Я. Бруцкі — старшыня, д-р Л. Трусевіч — віцэ-старшыня, сп. М. Арцюх — скарбнік, сп-ня Б. Сажыч — сакратар.

Новай Управе Аддзелу БАЗА жадаем плённае грамадзкае дзейнасьці.
